

SVARBIŲJŲ LIETUVOS EKONOMINIŲ PROBLEMŲ SVARSTYMAS

Petras Varkala, Anglija

Mums, užsienyje gyvenantiems lietuviams, gan dažnai yra nelengva suprasti Lietuvoje gyvenančių tautiečių pažiūras į darbą, visuomeninę atsakomybę, į įvestą valstybinę santvarką ir jos vykdytojų – valdininkų ir gal net valdžios žmonių pareigų supratimą. Tuo klausimu labai protingai ir objektyviai pasisakė Lietuvoje kurį laiką gyvenęs JAV lietuvis prof. Vaštokas.

Man, kaip ekonomistui, taipogi rūpi Lietuvos ateitis, o ypatingai krašto ekonominis gyvenimas ir dabartinė to gyvenimo santvarka. Kokiu keliu vystysis Lietuvos gyvenimas, kada jau tik 25 procentai gyventojų dirba žemės ūkyje? Kaip versis kiti 75 procentai, kad galėtų užsidirbti sau padorų gyvenimo lygį? Garsus britų politikas Lordas Salisburi šio šimtmečio pradžioje pasakė, kad didžiausia klaida politikoje yra prisilaikyti jau atgyvenusios valdymo santvarkos. Ar teisingu keliu eina Lietuva?

Po beveik 50 sovietinės okupacijos metų Lietuva dabar, kaip ir kitos buvusios Sovietinėje sudėtyje valstybės, bando surasti kelią į vakarietišką demokratiją ir rinkos ekonomiką. Tačiau ar tas daroma racionaliai ir ar privatizacija, tiek žemės ūkyje, tiek pramonėje, pravedama taip, kad duotų kraštui ir jo gyventojams kuo didesnę naudą, mums užsienio lietuviams kelia abejonių.

Vykdam, sakysime, pramonės privatizaciją reikia tai daryti taip, kad toji privatizacija patenkintų ne vien tik vietinės rinkos reikalavimus, bet taipogi, kad būtų galima kiek galima daugiau gaminių pateikti užsienio rinkoms, ypatingai Vakarų Europos, arba tvirtos valiutos kraštams. Ypatingai svarbu tą industriją pertvarkyti pagal paskutinius Vakarų technikos reikalavimus.

Visuomenę aptarnaujančių įmonių, tokių kaip elektros, vandens, pašto, geležinkelio ir panašių, privatizavimas turi būti labai atsargiai apgalvotas, kad nesudarytų visuomenę išnaudojančių monopolijų.

Planuojant Lietuvos pramonės ateitį reikėtų turėti galvoje kitų dviejų Baltijos

Valstybių gamybinę struktūrą, kad nesudarytų beprasmingos konkurencijos. Čia jau turėtų būti gerai apgalvota trijų valstybių ekonominė sutartis.

Planuojant pramoninės gamybos ateitį turėtų būti padaryta tarptautinės rinkos apžvalga (market research). Tas galėtų būti padaryta per mūsų ambasadas, kuriose svarbesniuose kraštuose turėtų būti tame reikale nusimanantieji prekybos bei pramonės patarėjai. Tam, iki tam tikro laipsnio, galima būtų panaudoti Lietuvoje esančių svetimų valstybių personalą.

Visi kraštai dabartiniu metu turi problemų su perėjimu į rinkos ekonomiką. Net ir Vokietijoje, turinčioje milžiniškus finansinius išteklius, yra nemažai bėdų, atsiradusių dėl Rytų Vokietijos išjungimo į Vakarų ekonominę santvarką. Iš mažesnių valstybių gal tik Vengrija ir Čekija turi tuo atžvilgiu mažiau problemų. Tose valstybėse vien Vokietija yra įkūrusi apie 500 skyrių.

Iki šiol įvykdyta žemės reforma nebuvo gerai apgalvota ir neracionaliai įvykdyta. Buvę kolektyviniai ūkiai buvo likviduoti be anksčiau numatyto plano ir didelė dalis gyvo ir negyvo inventoriaus buvo išvogta ar kitokiais būdais likviduota.

Vienas iš įtakingiausių Europos finansinių dienraščių "Financial Times", rugpiūčio

Lietuvos Vyčiai, švęsdami 80 m. sukaktį Clevelande buvo pasikvietę koncertuoti Angelų chorą, susidedantį iš 90 jaunų dainininkų, jau apkeliausių 23 valstybes. Prieš chorą stovi vieneto vadovas Vl. Bacevičiaus nuotr.

18-tos dienos laidoje rašo, kad Lietuvos žemės reforma sukūrė daugybę problemų.

Lietuvoje padarytos klaidos, sako laikraštis, gali būti pavyzdžiu kitiems buvusioms SSR kraštams. Taipogi sakoma, kad Lietuvoje buvę 1058 kolektyviniai ūkiai buvo išdalinti į 412 000 žemės gabalų, kurių dauguma ne daugiau kaip trys hektarai. Tokia, girdi, dosni reforma sukūrė 104 000 ūkininkų. Tas laikraštis taipogi sako, kad dar yra 450 000 nepatenkintų žemei gauti prašymų.

Tokios reformos pasekmėje derlius labai nukrito. Pavyzdžiui, bulvių derlius, palyginus su 1992 metais, nukrito 66 procentais, o javų net 72 procentais. Gi Lietuva nori sekti Danijos pavyzdžiu, kur vidutinis ūkio dydis yra 40 hektarų. Ir dar yra tendencija ūkius stambinti!

Teko skaityti, kad Lietuvoje girdėtis balsai, jog žemės ūkį reikėtų apleisti, nes (Nukelta į 3 psl.)

PASIKALBĖKIME APIE LIETUVOS AMBASADAS

Antanas Dundzila

Su dideliu sentimentu, pagarba ir rūpesčiu lankydavau si anksčiau buvusioje Lietuvos Pasiuntinybėje, dabar ambasada vadinamoje. Ir dabar ten lankausi su sentimentu ir pagarba, nes rūpesčio pobūdis yra pakitęs.

Ambasada – tai mūsų langas į Lietuvą, o Lietuva, kaip žinome, baisiai vargsta. Vargas jau ilgus metus į akis žvelgia ir Lietuvos Ambasados pastato aplinkoje. Ta Washingtono miesto dalis skursta, yra apleista. Ambasados apylinkėje yra neramu ir nesaugu. Jau prieš porą dešimtmečių Ponia Kajeckienė toje apylinkėje buvo žiauriai užpulta. Dabar gi, prieš porą mėnesių Ponia Lozoraitė apkandžiojo piktas policijos šuo, su kuriuo policija nusi-

kaltėlio ieškojo. Tad sugretinimas čia visai tikslus: ir kai kurių Lietuvos valstybės ir Lietuvos Ambasados Washingtono kaimynų reikia saugotis. Tai faktas.

Lietuvos Ambasados rūpesčių tarpe, aišku, glūdi ir naujojo Lietuvos ambasadoriaus paskyrimas. Jau nebe pusmetis laiko, kai Lietuvos valdžia, kaip koks mažas vaikas, bando įstatyti lyg keturkampę kaladėlę į apvalę skylę žaisle. Tie bandymai suaugusiems pradeda įkyrėti ir primena Montessori mokyklėlę, bet ne Užsienio reikalų ministeriją, ne prezidentūrą. Taip buvau pradėjęs galvoti, iki DRAUGAS atkarpoje šiomis dienomis nepradėjo spausdinti Prano Zundės studijos apie Kazį Bizauską, 1923 – 1927 m. Lietuvos atstovą JAV-se.

Pr. Zundės studija yra tikrai įdomi ir vertinga. Patarčiau visiems ją sekti. Tą temą autorius jau buvo užkabinęs 1991 m. paskutiniuose AIDŲ numeriuose. Dabar gi, beskaitant apie Lietuvos atstovo Valdemaro Čarnecko 1921-1923 rezidavimą JAV-se, apie kitas, jau vėlesniais laikais, iškilusias mūsų diplomatų asmenybes (pvz., P. Žadeikį, P. Klimą ir t.t.) tai į akis krinta dar vienas sugretinimas tarp anų laikų Lietuvos, Amerikos lietuvių ir dabartinės, dabartinių išeivių Amerikoje. Iš Pr. Zundės cituotų Amerikos lietuvių laikraščių sužinome, kad ir (Nukelta į 10 psl.)

Maldingoje kelionėje šiaurės rytų regijono Lietuvos vyčiai švęsdami 80 metų veiklos sukaktį, Clevelande, Dievo Motinos parapijos švenrovėje kartojo anksčiau duotus pažadus. Vl. Bacevičiaus nuotr.

Vl. Bacevičiaus nuotr.

Girdėta iš Vilniaus

• **ALGIRDAS BRAZAUSKAS IŠVYKO Į EUROPOS VIRŠONIŲ PASITARIMĄ.** Susitikimas truks dvi dienas. Jame bus aptarta Europos Tarybos vieta tarp kitų tarptautinių organizacijų. Susitikime daug dėmesio bus skiriama Europos tarybos žmogaus teisių ir tautinių mažumų teisių gynėjos – tarptautinio vaidmens didinimui.

Viršonių susitikime Algirdas Brazauskas pasakys kalbą.

Kartu su Algirdu Brazausku į Austrijos sostinę išvyko Prezidento patarėjas užsienio politikos klausimais Justas Paleckis.

• **LIETUVOS SOCIALDEMOKRATAI NEPASITIKI VYRIAUSYBĖS POLITIKA.** Social demokratų partijos taryba pareiškė "nepasitikinti Lietuvos Demokratinės darbo partijos (LDDP) vyriausybės vykdoma politika". Tai pirmas viešas politinės partijos pareiškimas po to, kai šiemet kovo mėnesį buvo sudaryta LDDP lyderio Adolfo Šleževičiaus vadovaujamas ministrų kabinetas. Už jį tada Seime balsavo visi septyni socialdemokratai.

Dabar jie kaltina vyriausybę žmonių gyvenimo, nuskurdinimo, pramonės pertvarkymo programos neturėjimu, nelanksčia mokesčių politika ir ypač, kad iki 1990 metų turėtas santaupas kompensavo labai nežymiai. Dėl pastarosios aplinkybės labai daug žmonių ir praktiškai visi pensininkai atsidūrė už skurdo ribos.

Politinių jėgų išsidėstymas Seime, sako socialdemokratai, neleidžia pasiekti vyriausybės sudėties koregavimo ar iškelti nepasitikėjimo klausimą. Tačiau jie nenori prisiimti atsakomybės už ministrų kabineto politikos socialinius ir ekonominius padarinius. Socialdemokratai galvoja, kad jų kritika konstruktyviai parems kitos politinės jėgos, profesinės sąjungos bei organizacijos.

• **ĮVYKIAI MASKVOJE SUKĖLĖ LIETUVOS VALSTYBĖS INSTITUCIJŲ KRITIKĄ.** Lietuvos valstybės institucijos nepasiruošusios sunkių situacijų atveju užtikrinti šalies saugumą, – tokia yra daugelio Lietuvos politinių partijų ir jų lyderių nuomonė. Aštriausią kritiką dėl to pareiškė socialdemokratai.

Įvykiai Maskvoje sukėlė didelį pavojų Lietuvos saugumui, tačiau už jį atsakingos Lietuvos valstybės institucijos dėl to neparodė bent kiek didesnio susirūpinimo, teigia Socialdemokratų, Tėvynės Sąjungos bei kitų partijų atstovai. Daugelio nuomone, turėjo būti sušaukti skubūs Seimo vadovybės, vyriausybės, Valstybės gynimo tarybos posėdžiai, bet to nebuvo padaryta. Jų žiniomis, nepasirūpinta išsamesnė informacija iš Maskvos ir ypač Karaliaučiaus srities, kurioje dislokuota daug Rusijos kariuomenės ir kuriai galėjo būti duotas įsakymas pajudėti Maskvos link per Lietuvos teritoriją.

Kritikos susilaukė ir Seimas, iki šiol nepriėmęs šalies nacionalinio saugumo programos.

• **PASKELBATAS KANDIDATAS Į LIETUVOS KARIUOMENĖS VADUS.** Galimas dalykas, Lietuvos kariuomenės vadu bus paskirtas 49 metų pulkininkas Jonas Andriškevičius. Jo kandidatūrą pasiūlė Prezidentas Algirdas Brazauskas. Dabar jį svarstoma Seimo nacionalinio saugumo komitete. Jeigu kitą savaitę pasiūlymui pritars Seimo dauguma, Prezidentas išleis atitinkamą dekretą.

Jonas Andriškevičius baigė aukštąją karo mokyklą, o po to ir karo akademiją Rusijoje. Tarnavo sovietų daliniuose Rytų Vokietijoje, Sibire, dirbo karo patarėju Etiopijoje. Nuo 1984 iki 1991 metų Jonas Andriškevičius buvo Vilniaus universiteto karinės katedros vedėjas. Pernai jis paskirtas Krašto apsaugos karo mokyklos viršininku ir Lietuvos vyriausybė iš karto suteikė jam pulkininko laipsnį.

Lietuvos kariuomenėje šiuo metu yra apie dešimt tūkstančių žmonių. 12 tūkstančių vyrų priklauso Savanoriškai krašto apsaugos tarnybai.

Pagal konstituciją vyriausiasis kariuomenės vadas yra Respublikos Prezidentas.

• **JAV FIRMA ĮSIGIJO KAUNO KONDITERIJOS FABRIKĄ.** Amerikiečių firma Kraft Jacobs Suchard, investuodama apie 16 milijonų dolerių, įsigijo 67 procentus Kauno konditerijos fabriko akcijų – valstybės kapitalo dalį. 33 procentus akcijų turi įsigiję fabriko darbuotojai.

Firma įsipareigojo dvejus metus garantuoti darbo vietas akcijas įsigijusiems fabriko darbuotojams, numatė 25 procentais padidinti atlyginimą, skyrė 500 000 JAV dolerių įkurti darbuotojų pensijų fondą ir 50 000 JAV dolerių labdarą Kauno vaikų klinikų stomatologiniam centrui. Fabriko gamybos pajėgumą didinti firmą išleis 12,5 milijono dolerių. 90 procentu produkcijos bus parduodama Lietuvoje.

Kraft Jacobs Suchard, Philip Morris kompanijos dalis, yra didžiausia Europoje konditerijos gaminių, sūrio, kavos, įvairių padažų bei konservų gamintoja ir tiekėja. Prieš dvejus metus firma pradėjo kapitalą investuoti Rytų Europoje, turi 4 fabrikus Vengrijoje, Slovakijoje, Lenkijoje ir Čekijoje.

Dabar Lietuvoje investuota apie 60 milijonų dolerių užsienio kapitalo.

• **KAREIVINIŲ VIETOJE SIŪLOMA STATYTI BIZNIO CENTRĄ.** Buvusių sovietų kareivinių vietoje Vilniuje siūloma įkurti tarptautinį biznio centrą. Jo projektą pateikė visuome-

AMERIKOS LIETUVIŲ MENO FONDO ĮSIKŪRIMAS

Prieš metus, Ponios Danielos Lozoraitienės pastangomis buvo sudarytas komitetas, kurio tikslas – pirmą kartą atvežti į Ameriką M.K. Čiurlionio darbų parodą. Grupės nariai: Janina Šimutienė, Elena Barnet, Alė Kazickienė, Jūratė Kazickaitė Altman, Aleksandra Kašubienė, Daiva Bajorūnaitė Sarnoff, Aldona Mackevičienė, Virginia Sirusienė, Aldona Kepalaitė, Gintarė Šileika Everett, Laima Šileikis Hood, Danutė Vaičiulaitytė Nourse, taip pat patarėjai: Jonas Mekas, Kazys Varnelis, D. Galaunytė Augūnas, Kęstutis Zapkus, Daiva Čarneckienė ir Ambasadorius Stasys Lozoraitis bei kiti. Garbės narė: Joana Vaičiulaitienė. Užsienio narys: Valstybinis M.K. Čiurlionio Dailės Muziejus.

P. Lozoraitienė yra pasakius apie projekto tikslą, kad, nors mes ir žinome, koks didis menininkas yra M. K. Čiurlionis, tačiau platesnis pasaulis jo darbų nepažįsta ir mūsų tikslas – pagarsinti jo kūrybą.

Per pirmąjį susirinkimą, kuris įvyko 1992 m. spalio mėn. National Arts Club patalpose New Yorke, komitetas nusprendė, kad norint toliau efektingai dirbti, reikalinga tapti nepelno siekiančia organizacija. 1993 m. kovo mėnesį įvyko inkorporacija, tuoj po to, iš Internal Revenue Service gautas nepelнинės organizacijos statusas. Komitetas buvo pavadintas oficialiu vardu AMERIKOS LIETUVIŲ MENO FONDO (ALM Fondas) arba LITHUANIAN AMERICAN ARTS FOUNDATION. Fondo direktoriai: Stasys Lozoraitis, Daniela Lozoraitis, Linas Kojelis, George Ramonas, ir Danutė Vaičiulaitytė Nourse. Prezidentė: Danutė Vaičiulaitytė Nourse.

Šiomis dienomis, muziejai dažniausiai reikalauja, kad parodos pačios užsimokėtų už eksponavimą, taigi, parodos atvežimo išlaidas reikės padengti iš aukų. Nepelninės organizacijos statusas leidžia

ALM Fondui rinkti nuo mokesčių nurašomas aukas iš asmenų, korporacijų ir kitų fondų.

ALM Fondas yra Valstybinio M.K. Čiurlionio Dailės Muziejaus įgaliotas atvežti Čiurlionio darbų parodą į Ameriką ir ją eksponuoti prestižiniuose muziejuose, kurie atitinka Čiurlionio kūrybos lygį, bei pristatyti šį menininką Amerikos meno visuomenei. Fondas dabar deda visas pastangas, ieškant Čiurlionio darbams tinkamos eksponavimo vietos. Jau yra pasiūlymų dėl Čiurlionio parodų Europoje 1994 - 1995 metais (1995-tieji yra 120-osios M.K. Čiurlionio metinės). Todėl vienas iš svarbiausių AML Fondo uždavinių, radus eksponavimo vietą, surinkti aukas parodų išlaidoms padengti. Dėl Čiurlionio darbų nepaprasto trapumo, Čiurlionio Dailės Muziejus nėra nusiteikęs per daug dažnai išleisti jo darbus iš Lietuvos po minėtų Amerikos ir Europos turų.

ALM Fondas taip pat rū-

RELIGINĖS ŠALPOS TARYBOS RINKIMAI

Į Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos Direktorių Tarybą korespondenciniu balsavimu išrinkti septyni nariai dviejų metų kadencijai.

Balsavimo rezultatai: per rinkti Tarybos nariai – vysk. Paulius Baltakis, OFM, Tėv. Pranciškus Giedgaudas, OFM, ir Dr. Rožė Šomkaitė. Išrinkti sekantys nauji nariai – Rūta Gudėlienė, Aleksandra Kazickienė, kun. Jonas Rikteraitis, ir Tėv. Antanas Saulaitis, SJ. Tėv. Saulaičiui atsisakius mandato dėl perpildytos savo darbotvarkės kuri neleistų daug laiko skirti LKR Šalpos reikalams, į jo vietą pakviestas daugiausia balsų surinkęs kandidatas, kun Ze-nonas Smilga.

Kiti kandidatai: Jolita Guđaitytė, Tėv. Walter Ješkevičius, Prel. Leon Peck (Pečiukevičius). Balsavimo teise Tarybos rinkimuose turi visi Amerikos ir Kanados lietuviai kunigai bei LKR Šalpos

pinasi Čiurlionio darbų restauravimo galimybėmis, t.y. kaip sudominti ekspertus, kurie galėtų padėti išsaugoti Čiurlionio darbus ateičiai. M.K. Čiurlionio Dailės Muziejaus administracija planuoja daryti daug pakeitimų, kad muziejaus patalpos kaip galima geriau atitiktų ten eksponuojamų vertybių saugojimo reikala-vimus.

ALM Fondas kviečia asmenis, turinčius gerus kontaktus su muziejais dėl Čiurlionio darbų eksponavimo, ir taip pat su korporacijoms arba su kitais fondais, kurie galėtų padėti padengti parodos išlaidas, susisiekti su Danute Nourse šiuo adresu:

9307 Chanute Drive
Bethesda, MD 20814 USA

Fondas priima nuo mokesčių nurašomas aukas iš asmenų, kurie nori paremti Fondo minėtą veiklą – čekius prašome išrašyti Lithuanian American Arts Foundation vardu ir siųsti D. Nourse, adresu:

9307 Chanute Drive
Bethesda, MD 20814 USA

Mes nuolatos informuosime lietuvių visuomenę apie M.K. Čiurlionio eksponavimo ir restauravimo eigą bei ALM Fondo veiklą.

direktoriai.

Sekančių dabartinės Tarybos narių kadencijos baigiasi kitais metais: Prel. Vytautas Balčiūnas, Tėv. Placidus Barrius, OFM, Dr. Nijolė Bražėnaitė, kun. Dr. Voldemaras Cukuras, Gintė Damušytė, kun. Albertas Kontautas, kun. Rapolas Krasauskas, Dr. Elna Vaišnienė.

LKR Šalpos metinis susirinkimas vyks spalio 10-11 d.d. Pušnamo seselių namuose. Metiniam susirinkimui pasibaigus, Direktorių Taryba posėdžiaus pasiskirstyti pareigomis.

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai aukojo:

Fredzinskas V., Camarillo ...	5.00
Tatarūnas H., Cleveland	5.00
Rasys JA., Cambridge	75.00
Cibas S., Milton	10.00
Valiukaitis A&B Centervl ..	20.00
Garlauskas V., Sparta	15.00
Mitinas O., Fremont C.	10.00
Regina J., Rochester	5.00
Plateris A., Bethesda	20.00
Šilėnas V., Euclid	15.00
Zavodny R., Maple Hts	5.00
Jankauskas S., Westlake	10.00
Jurgelis J., Moreland Hills ..	15.00
Los Angeles dramos sambūris	30.00
Karalius B., St. Croix	20.00
Carroll M., Vienna	10.00
Rašytinis E., Detroit	20.00
Breichmanas G., Canada ...	10.00
Vaičiaitis K., Canada	20.00
Vilkaitis V., Richmond H. ...	10.00

Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame

ninė taryba, į kurią įeina žinomi architektai, verslininkai, visuomenės veikėjai, municipaliteto atstovai.

Biznio centrui siūlomas vadinamasis šiaurės miestelis už 4 kilometrų nuo istorinio senamiesčio ir mažiau kaip 2 – nuo miesto centro. Jis užima 66 hektarus. Pokario metais ten buvo dislokuota sovietų tankų divizija.

Iš 250 pastatų pusė statyta praėjusiame amžiuje. Architektų nuomone, dalis jų galėtų būti įkomponuota į bendrą ansamblį. Projekto autoriai siūlo pastatyti tarptautinės prekybos rūmų kompleksą, parodų rūmus, viešbučius, kongresų sales, restoranus.

Tarptautiniam biznio centrui pastatyti reikėtų apie 860 milijonų JAV dolerių. Tikimasi, kad dešimtądalį šios sumos galėtų skirti Lietuva. Statant centrą ir pradėjus veikti, būtų sukurta apie 15 tūkstančių darbo vietų.

ELTA (B.B.)

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: BALYS GAIDŽIŪNAS

DIRVA (USPS 157580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-1091

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.
• Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. •
Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents. Air mail overseas \$100.00 yr.
Prenumerata metams \$30.00, pusel metų \$17.00 • Oro paštu į užsienį
metams \$100.00 pusel metų \$55.00 • Atskiro numerio kaina 65 centų • Straipsniai
pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos
nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų
turinį ir kalbą redakcija neatsako.

DIENA, KURIOS NEGALIMA UŽMIRŠTI

Juozas Žygas

Yra manančių, kad Vilniaus klausimas yra jau galutinai išspręstas, tad spalio 9-tosios nebėra nė ko minėti. Bet taip nėra! Lenkų charakteris yra žymiai skirtingas nuo mūsų. Jeigu mes, lietuviai, esame linkę lengvai savo žemių išsižadėti – tai lenkai visai priešingai. Jie ne tik savų neišsižada, bet dar visą laiką į kaimynų žemes žiūri. Lenkų pavojus mums yra visai realus. Jeigu palyginsime 1919-20 m. ir 1993-sius, tai jėgų balansas yra žymiai pasvyręs lenkų naudai. Lietuvių-lenkų santykis 1920 m. buvo 1 - 9, o dabar yra 1 - 12. Tai yra dėl to, kad per 50 metų, vis per tuos užburtus 3 milijonus (turiu mintyse lietuvių) negalime persikrapštyti.

Padėtis dar eina blogyn, kadangi gimimai jau nebepažindžia mirimų, o kur dar emigracija. Pusė Lietuvos jaunimo yra pakėlę sparnus, ir tik laukia palankesnio vėjo. Gal ne bereikalo kun. R. Mikutavičius, dabartinis Iguolos bažnyčios, Kaune, klebonas – yra parašęs eilėraštį: "Kad Lietuva neišsivaikščiortų". O pavojus yra. Yra gamtos dėsnis, kas negali būti tuštumos. Dabartiniai Lietuvos vadovai, atrodo, lietuviškos tautinės sąmonės beveik neturi. Jeigu lenkai ne tik vaivados, bet kunigai ir vyskupai buvo lenkinimo apaštalai. Tai dabar Vilniaus krašte, lenkinimas net su lietuvių pagelba tebevyksta. Per atgimimo periodą, lietuvių skaičius beveik 1% sumažėjo. Ir lenkai vėl galvas kelia, nes jaučia jiems palankius vėjus.

Aš vartau paskutinių 5-kių metų Lietuvos spaudą, norėdamas susipažinti, kas buvo tie, kurie dabar Lietuvai vadovauja. Gausiuose A. Brazausko pasisakymuose, radau daug rūpesčio parodyto kitakalbams – rusams ir lenkams. Tačiau dar neradau, kad jos būtų parodę rūpesčio lietuviškoms mokykloms, kalbai ar kultūrai. Ne tik jis,

bet ir kiti iš jo aplinkos, tekalba apie gerus ir draugiškus santykius su Lenkija.

Suprantu, kad su kaimyniniu kraštu santykiai turi būti palaikomi. Bet mano supratimu, tegali būti kalba apie valstybinius, bet ne draugiškus santykius. Nejaugi jau yra užmiršta Suvalkų sutartis ir jos sulaužymas?

Senesniais laikais Lietuvos spaudoje buvo rašyta, jog A. Sniečkus prašęs Stalino, kad sugrąžintų Lietuvai Seinų kraštą. Ten pat buvo rašyta, kad Stalinas nenorėdamas santykių su Lenkija gadinti, vietoje Seinų pasiūlęs Karaliaučiaus kraštą. O dabartiniai vadovai, irgi buvę komunistai, nebeteri nė to supratimo, ką Sniečkus turėjo. Jeigu lenkai taip nori su Lietuva draugiškų santykių, tai turi bent dalį skriaudų atitaisyti. O Lietuvos istorijos jiems aiškinti nė nereikėtų, nes jie bent už dabartinius Lietuvos vadus, daug geriau istorijoje orientuojasi. Jie aiškiai žino, kur buvo lietuviškos žemės.

Kad, buvusios ir dabartinės Lietuvos vyriausybės ir užsienio reikalų ministerijos pareigūnai, diplomatinėse plonybėse nesiorientuoja – tai yra daugiau negu aišku. Sausio mėnesyje įvyko Lietuvos ir Lenkijos premjerų susitikimas, apie kurį buvo taip rašoma: "Kyla klausimas, kodėl ne Vilniuje, Varšuvoje arba Krokuvoje, kur yra ir dalis Lietuvos istorijos. Vygriai, tai lenkų užgrobtą iš Lietuvos žemę. Jeigu lenkai parinko susitikimui minimą vietą, Lietuvos vyriausybės galva, neturėjo su tuo sutikti.

Sutikimas ten dalyvauti pasitarime yra diplomatinis pripažinimas okupacijos. Greičiausiai tai atsitiko dėl naujos kartos politiko nesuigaudymo Lietuvos istorijoje (Tėviškės žiburiai 1993.IV.27)". Tad norėtųsi paklausti, ką Lietuvos istorikai veikia, jeigu jų pasisakymų negirdėti?

(Atkelta iš 1 psl.)

nebus rinkos žemės ūkio produktams. Tai yra trumparegiška pažiūra. Pasaulyje kasmet priauga 91 milijonas žmonių. Ir jiems reikės valgyti. Žinoma, Lietuva turėtų gaminti (auginti) tuos produktus, kuriems yra geriausia rinka. Tad nereikia apleisti, o reikia tobulinti Lietuvos žemės ūkį. Amatuose Lietuva turi nemažą gabių žmonių. Jiems taipogi reikėtų surasti rinką. Ypatingai rastų rinką Vakarams pritaikyti lininiai audiniai.

Neturint pakankamai duomenų negalima padaryti tikslią Lietuvos finansinę analizę. Be metinio biudžeto taipogi reikėtų turėti krašto mokėjimų balansą, t.y. kiek gauta iš užsienio valiutos už eksportuotas prekes ir suteiktus aptarnavimus ir kiek apmokėta už importuotas prekes, kaip pavyzdžiui naftą, dujas, metalus, anglis ir kitas žaliavas. Kiek išleista ambasadų išlaidų, kelionėms į užsienį tiek valdžios žmonėms, tiek turistams.

Mokėjimų balansą D. Britanijoje skelbia kiekvieną mėnesį. Taipogi reikėtų duomenų, kiek gauta iš užsienio paramos aukų ir paskolų pavidale. Pagal anksčiau minėto "Financial Times" duomenis iš Vakarų Lietuva yra gavusi tik 48.7 milijonus dolerių, iš kurių 3.8 milijonai dolerių buvo gauti iš Europos Bendrijos.

Man atrodo, kad kiti kraštai yra gavę proporcingai daugiau. Turint galvoje, kiek yra užmokėta Rusijai už naftą, dujas ir kitus produktus, o taipogi už importuotas iš kitų kraštų prekes, ambasadų išlaidų ir t.t. tai aukščiau minėtų dolerių turbūt liko labai mažai.

Reikia džiaugtis, kad pagaliau yra atgaivintas Lietuvos litas. Gaila, kad lito kupiūros yra taip blogai atspausdintos, ir kad jos taip brangiai kaštavo. Amerikos lietuvių žurnalas "Akiračiai" rašo, kad kažkur, sąryšyje su tuo, dingę du milijonai dolerių. Kur jie dingę, Valdžios organai turėtų greitai išsiaiškinti ir, jeigu padarytas nusikaltimas, tai tas asmuo ar asmenys turi būti patraukti baudžiamajon atsakomybėn.

Skundžiamasi, kad kai kurie taupytojai už sukauptus rublius negauna atitinkamai litų. Žinoma, dabar valstybei sunku. Tad kodėl valstybė neišleidžia palūkanas nešančių paskolos laktų, kuriuos tie taupytojai, reikalui esant, galėtų parduoti? Paskolų laktų klausimas turėtų būti Vyriausybės rimtai pasvarstytas. Gautieji pinigai galėtų būti panaudoti progresyviai industrijai ar žemės ūkiui paremti. Tokie paskolos laktai galėtų būti išleisti ne vien tik

SVARBIŲJŲ LIETUVOS EKONOMINIŲ PROBLEMŲ SVARSTYMAS

Lietuvoje, bet ir, kaip jau buvo padaryta 1920-siais metais, JAV lietuvių tarpe.

Dabar Lietuvoje ūkininkai ir pramoninkai skundžiasi, kad rinkoje yra didelis litų trūkumas. Viena firma, turinti 200 000 dolerių (L.R.) skundžiasi, kad bankai valiutos nekeičia, nes neturi pakankamai litų. Ką gi šiuo atveju daro Lietuvos Bankas? Dirbtinas lito ir užsienio valiutos manipuliavimas turtina bankus ir biednina vietinius gyventojus gamintojus – eksportininkus.

Praėjusio karo pabaigoje D. Britanija turėjo didelių finansinių sunkumų. Tada visiems piliečiams buvo uždrausta be leidimo išvežti į užsienį tiek britų, tiek užsienio valiutą. Tik vieną kartą metuose buvo leidžiama išvežti 50 svarų vertės užsienio valiutos. Tie, kurie eksportuodavo prekes, turėjo užsienio valiutą perversi į Anglijos banką ir jų vietoje gauti svarus. Kiek žinau, panašūs suvaržymai ir dabar yra Ispanijoje bei Prancūzijoje.

Būtų įdomu girdėti, ar Lietuvoje atsirado pakankamai užsienio finansistų, kurie yra pasiruošę investuoti savo kapitalą į Lietuvos industriją? Mums, žinoma, įdomiausia būtų turėti Vakarų kraštų investitorius. Turint galvoje Lietuvos geopolitinę padėtį, rytiniai kaimynai kraštui atneštų mažiau naudos. Britų spaudoje teko skaityti, kad į Lietuvą nuvykę britai sugrįžta nusivylę, nes, girdi, lietuvių pažiūros į darbo kultūrą yra labai skirtingos nuo Vakarų Europos. Todėl manau, kad tik sąžiningu, kruopščiu darbu mūsų tauta galės patekti į Vakarų Europos tautų šeimą.

Dažnai mums, užsienyje gyvenantiems lietuviams, tenka girdėti daug nusiskundimų lietuviška biurokratija. Dabar Lietuvoje, kaip ir caro laikais, pilietis atėjęs į kokią įstaigą savo reikalais, yra siuntinėjamas nuo vieno valdininko pas kitą ir dažnai

grįžta namo nieko nepašęs. Kązin koks yra tų valdininkų darbo produktyvumas? Ar nereikėtų tų valdininkų skaičių mažinti? Jie turėtų būti išmokyti patarnauti savo krašto piliečiams, o ne rodyti savo "galybę".

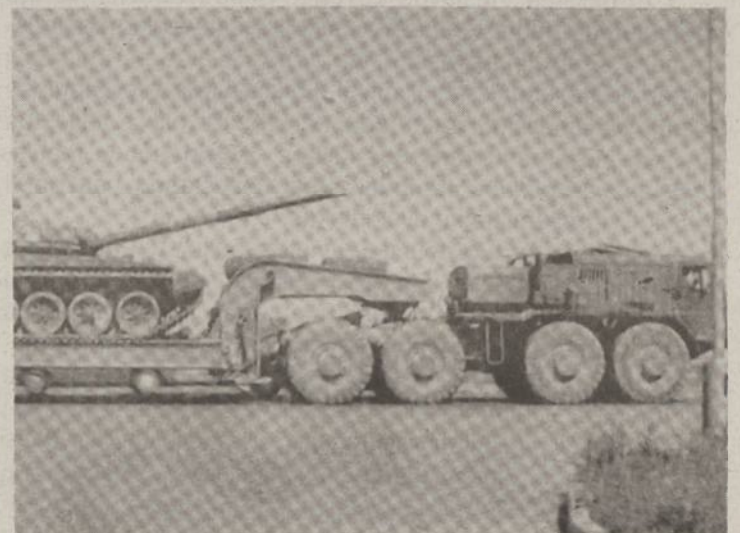
Anglijoje valdininkai yra vadinami "civil servants" – civiliniai tarnautojai, ir jie jaučia pareigą kiek galint patarnauti krašto piliečiams. Neseniai teko skaityti britų spaudoje, kad valdžia svarsto sumažinti valdininkų skaičių 5 procentais, tuo sutaupant vieną milijardą svarų (dabar D. Britanija turi 565 000 valdininkų, tad pagal propociją Lietuvoje turėtų būti gal tik 7 000. JAV prezidentas Clintonas taipogi šiomis dienomis svarstė ar nesumažinti valdininkų skaičių 250 000 asmenų.

Kalbant apie valdininkus, dažnai Lietuvos spaudoje tenka skaityti apie apiplėšimus, vagystes, kyšininkavimus, mafiją ir kitokius kriminalinius nusikaltimus. Skundžiamasi, kad valstybės prokuroras nesugeba visiems kriminalistams iškelti bylų. Kodėl gi nepaskirti daugiau prokurorų, kurie galėtų greičiau atlikti savo darbą ir tuo būdu sumažinti nusikaltimų skaičių?

Tokia yra mano, gal kiek paviršutiniška, bet mūsų krašto problemų analizė. Tačiau taip rūpi gal ir daugumai užsienyje gyvenančių lietuvių.

Turint galvoje sunkią dabartinę Lietuvos ekonominę ir politinę padėtį atrodo, kad reikėtų visoms politinėms grupuotėms pabandyti surasti bendrą kelią, kad Lietuva kuo greičiau išbristų iš visų savo bėdų. Tik visa tauta vieninagai dirbdama galėtų greičiau priartėti prie Vakarų Europos. Dabartiniai partiniai ginčai, dažnai be rimtų priežasčių, skaldo krašto pastangas tiek politinėje tiek ekonominėje srityje. Reikėtų visiems nepamiršti himno žodžių, kad tik vienybėje galybė.

1993 m. rugsėjis

Taip iš Klaipėdos išriedėjo paskutiniai rusų tankai. H.J. nuotr.

Lenkijos spauda apie Popiežiaus kelionę Lietuvoje

Popiežiaus Jono Pauliaus II kelionė į Lietuvą mes visi džiaugėmės. Jutome, kad ir pats Popiežius ja džiaugėsi, nes Lietuvai padarė daug gero.

Mus pasiekia žinios, kad Lenkijos lenkai apie tą kelionę kalba priekaištaudami, o ką rašė jų spauda, rasite šiame, iš "Kauno diena" Nr. 183 (Rugsėjo 21 d.) perspausdinamam straipsnyje.

Red.

Tiek daug kritikos dėl Jono Pauliaus II ganytojiškos kelionės į Lietuvą lenkų spaudoje nebuvo skirta ne vienam iš 60 Jo Šventenybės Popiežiaus užsienio vizitų. Savaitraštis "Nie", išspausdinęs korespondenciją iš Lietuvos "Vilniečiai – ne lenkai", iliustruoja ją žiovuojančia Šventojo Tėvo nuotrauka.

Autorė aprašo Jono Pauliaus II susitikimą Šventosios Dvasios bažnyčioje. Ji pažymi, jog į bažnyčią susirinko visa vietos lenkų inteligentija, kurios, statistikos teigimu, Lietuvoje mažiau negu čigonų.

– Sveikinu jus, lenkų kilmės lietuvius ir lenkus, aplankančius Lietuvą, – pasakė Popiežius.

Kai kurie maldos ekstazėje nesuprato šių žodžių reikšmės, kiti pasijuto lyg gavę per veidą, pasakė straipsnio autorei vienas iš susitikimo dalyvių.

– Norime vienybės, o ne pažeminimo. Kviečiant žmones į bažnyčią panaudoti blogi kriterijai, – reikėjo kreiptis į geriausius parapijiečius, o ne į geriausius lenkus.

Popiežiaus lankymosi Lietuvoje metu apie toleranciją ir tautų suartėjimą buvo tik kalbama, nepadėjo ir Hanos Suchockos skirti milijardai vizitui remti. Kai Jonas Paulius II bučiavo Lietuvos žemę, nepasigirdo žodžių "atvyko lenkas". Lietuvos televizijos komentatorius kalbėjo apie Pakrokuvės vadovicų gyventoją, kurio motina atrodo, buvo lietuvė.

Porą dienų prieš vizito pradžią valdžia Šventosios Dvasios bažnyčios klebonui liepė nuimti lenkišką vėliavą, kuria buvo papuošti maldos namai. Pamaldų iš Šv. Dvasios bažnyčios Lietuvos televizija tiesiogiai netransliavo. Laimonas Tapinas aiškino, jog televizija neturi teisės nieko rodyti kita kalba, išskyrus lietuvių.

Vilniaus lenkai dovanos Popiežiui už tą nelemtą formuluotę, nors sunku garantuoti, nes tokius žodžius, kaip rodo praktika, nuolat kartos Lietuvos masinės informacijos priemonės. Panašiai atsitiko ir su Valensos pareiškimu, kur buvo tvirtinama, jog "lenkai lenkiškai turi kalbėti namuose ir bažnyčioje".

Tas pats savaitraštis greta spausdinamame straipsnyje "Apgauti per Popiežių", kuriame parašomos apgavystės, susijusios su maldininkų kelionėmis iš Lenkijos į Lietuvą, pažymi: "Sunku nusišėpti faktą, jog Lietuvos valdžia drauge su Katalikų bažnyčia labai nenorėjo, jog Popiežius vizito metu į Lietuvą atvyktų lenkų maldininkai. Tuo tarpu Lenkijoje jie buvo verbuojami iki pat paskutinio momento. Ne veltui Popiežius yra mūsų, o Lenkijos vyriausybė prisidėjo finansuojant kelionę po Baltijos šalis".

Popiežiaus Jono Pauliaus II ganytojiškai kelionei Lietuvoje visą puslapį paskyrė "Życie "Warszawy". Rinkinyso pavadinimas "Popiežius – lenkas tarp lietuvių".

Laikraštis spausdina Lenkijos vyskupų konferencijos generalinio sekretoriaus Tadeuszo Pieroneko interviu ir savų korespondentų įspūdžius.

Vyskupas T. Pieronekas, paklaustas, ar sutinka su nuomone, kad Popiežiaus kelionė į Lietuvą buvo politiškiausia iš visų, ir kad atvykęs Popiežius pirmiausia stengėsi išspręsti "lenkų klausimą", sako, jog nemanas, kad šis vizitas turėjo politinį tikslą. Šventasis Tėvas jau prieš 10 metų norėjo pareikšti savo paramą Lietuvos katalikams.

Tačiau jis sutiko su tuo, kad pirmą kartą Popiežiaus kelionių metu jis nebuvo taip entuziastingai sutiktas, kaip kitur. Taip buvę Vilniaus Arkikatedroje, taip buvę važiuojant miesto gatvėmis. Žmonės tik stovėjo ir žiūrėjo. "Susidariau įspūdį, kad jie abejingi priimdami bet kokią aukštą valdžią, ir Šventąjį Tėvą sveikino lygiai taip pat, kaip kažkada, galbūt, Brežnevą", – sako vyskupas.

Į žurnalistės Vieslavos Levandoskos klausimą, ar tas abejingumas nebuvo priešiško popiežiui–lenkui pasireiškimas, T. Pieronekas atsakė, jog "turįs viltį, kad ne", tačiau ji nustebino tai, kad Jonas Paulius II oficialiuose susitikimuose kalbėjo tik lietuviškai, ir net tada, kai kreipdavosi į pakviestus svečius, kurie nesupranta tos kalbos. "Aiškiai buvo matyti, kaip labai Popiežius stengiasi savo lenkiškumu užgauti lietuvių", – pažymi lenkų dvasininkas.

Į klausimą, ar tuo neužgavo vietos lenkų, T. Pieronekas atsako, jog "Popiežius nuvyko į Lietuvą sutvirtinti Katalikų bažnyčios, tačiau vyko puikiai žinodamas lenkų mažumos padėtį. Susitikime su vietos lenkais mane pritrenkė Popiežiaus pareiškimas, kad jis pirmiausia yra Romos vyskupas, o jo uždavinys – stiprinti tikinčiųjų tikėjimą. Pavartojo taip pat apibūrinimą "lenkų kilmės lietuviai ir atvykusieji". Tai buvo per didelis atsargumas, tad vietos lenkai galėjo priekaištauti ir, atrodo, priekaištavo. Popiežiaus pamoksluose lenkų kalba funkcionavo greta rusų, baltarusių, ukrainiečių. Man esant Vilniuje nė karto neišgirdau žodžio Lenkija. Niekur

Komp. VI. Jakubėno minėjimų Lietuvoje rengimo komiteto nariai: (iš dešinės) V. Zalatoris, P. Jakubėnas, R. Biveinis, J. Širvinskis, O. Narbutienė, I. Skomskienė, prof. V. Laurušas (pirm.) Ed. Šulaitis.

Į ŠOKIŲ IR DAINŲ ŠVENTĘ SKRISIME LIETUVOS ORO LINIJA

Šiomis dienomis per lietuviškas radio programas buvo perduotas pokalbis su Lietuvos Oro Linijos Prezidentu Stasiu Dailidka ir Lietuvos Transporto Ministeriu Jonu Biržiškiu.

Biržiškis: Mūsų šios kelionės į Ameriką tikslas yra surasti būdus kaip oro keliu

sujungti Lietuvą su JAV Lietuvos Oro Linija (LAL). Turėsiu eilę susitikimų su JAV lietuviais, bankais, korporacijomis. Tų susitikimų tikslas surasti būdus ir priemones kaip iškelti LAL iki Vakarų standartų lygio, ir sekančiais metais pradėti skrydžius tarp JAV ir Lietuvos.

Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos lietuvių parapijos bažnyčioje, buvo atlaikytos šv. Mišios už a.a. vyr. Skn. Praną Karalių, mirusį rugp. 18 d. šv. mišių aukas atnešė skautininkai I. Jonaitienė, V. Petukauskas ir A. Šenbergienė, priima kun. G. Kijauskas S.J. patarnauja A. Styra.

VI. Bacevičiaus nuotr.

nebuvo pasveikintas Lenkijos bažnyčios primas ir lenkų vyskupai, o prie Aušros Vartų pasveikino visus svečius, išskyrus mus", tvirtina T. Pieronekas.

Tačiau jis mano, kad Popiežiaus vizitas gali reikiamai paveikti Lietuvos ir Lenkijos konfliktą. "Tačiau sunku pasakyti, kaip dabar Lietuvoje jausis vietos lenkai. Man nustebino tai, kad oficialiame vizitui skirtame informaciniame leidinyje radau sakinį apie vokiečių, raudonosios armijos ir Lenkijos agresiją į Lietuvą jai atgavus nepriklausomybę".

– Ar nesusidarė įspūdis, kad Popiežius būtent su Lietuva sieja dideles naujos evangelizacijos viltis?

– Šiandien neįmanoma, kad Lietuva galėtų pirmauti evangelizacijos srityje. Dar maža praktikuojančių katalikų. Lietuvos katalikai neseniai išsilaisvino iš komunistinio spaudimo ir dar turi prasitrinti akis. Ten turime reikalą su katekombine katalikybe, kuri laiko sunkų egzaminą laisvės sąlygomis. Lietuvos bažnyčios struktūros buvo triuškinamos įvairiais būdais. Dabar ten paprasčiausiai nėra kurigų, o paramos iš svetur nenori. Lietuviai, žinoma, susitvarkys patys, tačiau tai bus ilgas procesas. Parama neturi eiti iš Lenkijos, nors ją priimdavo anksčiau prieš atgaunant laisvę, baigdamas sako Lenkijos katalikų bažnyčios generalinio sekretorius.

(Eltos koresp. Algimantas Degutis, Varšuva)

Dailidka: Mūsų noras yra sujungti JAV-os žemyną su Vilniumi. Sekančių metų sezonui mes esame pasiryžę pradėti transatlantinius skrydžius.

Į klausimą "Ar realu tikėtis, kad mūsų tautinių šokių grupės ir chorai sekančiais metais į dainų ir šokių šventę galės skristi iš Chicagos ir New Yorko Lietuvos Oro Linija?"

S. Dailidka atsakė: "Aš galiu pasakyti užtikrintai, kad tos galimybės taptų realybe. Mes turime galimybę žymiai pigiau vykdyti keliones – mažiau mokame už kurą, už darbo jėgą, energetinius išteklius. Galiu užtikrinti, kad iki sekančio sezono pradžios galėsime sėkmingai konkuruoti su bet kuria oro linija ne tik kainos, bet ir saugumo atveju, kokybe ir kitais atžvilgiais. Chicagos – New Yorko – Vilniaus tiltas taps tikra realybe. Kurie vyks su mumis į dainų ir šokių šventę, turės geriausias ir pigiausias sąlygas įvykdyti savo svajonę.

Į klausimą kokio tipo lėktuvai bus naudojami šiems skrydžiams, Dailidka atsakė, kad jie jau turi vieną Boeingą. O artimiausiu laiku dar žada įsigyti keletą lėktuvų ar išnuomoti.

Lietuvos transporto vadovai pramato, kad tautinių šokių ir dainų šventės skrydžiai iš JAV kainuos \$700 – \$800 į abu galus. Didelio pelno LAL iš šių skrydžių nepramato, vienok yra pasiryžusi dalį jo skirti Sibiro lietuvių transportui į tą šventę, taip kad ji būtų tikrai visuotina lietuvių tautos šventė.

JAV chorai ir tautinių šokių grupės, kurie norėtų šiais skrydžiais pasinaudoti prašomi apie tai pranešti kelionių agentūrai "Vytis" New York, 2129 Knapp St. Brooklyn NY 11229. Tel. 1-800-952-0119. Bilietus šiems skrydžiams bus galima įsigyti lietuviškose kelionių agentūrose.

LAL INF.

BARAKŪDOS TEBESIAUČIA...

Bronys RAILA

1993 m. rugsėjo 18 ir 19 d. Los Angeles lietuviškoje saloje, o už poros savaitę lietuviškame Chicagos žemyn praskambėjo Los Angeles Dramos sambūrio nauji spektakliai. Man rodos, įvykis kai kuriais atžvilgiais buvo savotiškas, skirtingas nuo kitų, įdomus, originalus, todėl vertas kiek plačiau panagrinėti.

Tai žinomo Lietuvos dramaturgo Kazio Sajos turbūt naujausia dviejų dalių (t.y.) veiksnių komedija BARAKŪDOS. Ją režisavo ir scenovaizdį paruošė Petras Maželis, o vaidmenis atliko mums gerai pažįstami, scenoje išprusę L.A. ilgamečio dramos sambūrio aktoriai: Vincas ir Ema Dovydaičiai, Ramunė Vitkienė, Juozas Raibys, Rasa Urbanienė, Aloyzas Pečiulis ir du vėlesnieji ateiviai (arba išeiviai) iš Lietuvos – Veronika ir Amandas Ragauskai.

Šis to teatro sambūrio pasišventėlių, scenoje prityrusių, veik profesinio lygio aktorių ansamblis po rimtos paruošos K. Sajos komediją suvaidino, sakyčiau, sąžiningai ir kai kur net išradinai. Režisūra gal tik šen ten nebūtinai perdėjo ar leido aktoriams perstiprinti komiškas situacijas, kai kurias šiaip jau sutirštinto farso perdėm karikatūriškas scenas be subtilumo pakurstydama itin "fiziškai" parodyti.

Tačiau ne tai buvo viso spektaklio esmė ir bendrasis išpuodis žiūrovams. Man labiau atrodė, kad spektaklio sėkmė daugiausiai priklausė nuo paties veikalo, kuriam vikraus žodžio scenos meistras Kazys Saja pasirinko lietuviškame gyvenime dabar itin pagausėjusius reiškinius ir paryškėjusius nuotykius. Tai tam tikros, vėliau gal praeisiančios, ne visuomet tik juokingos mūsų išeivijos ir senosios tėvynės pagyvėjusių santykių ir bendravimo aktualijos.

Kada išnirio tos barakūdės?

Kaip žinoma, ypač per pastaruosius dvejetą metų labai pagyvėjo išeivijos ir Lietuvos lietuvių abipusė cirkuliacija. Amerikon (ir turbūt kitur) atkilo nemažą vikrių merginų, našlių ir gyvanašlių iš tolimosios tėvynės, čia ieškančių progos užsidirbti dolerių, ar ligonius paslaugyti, ar ištekėti, ar ir šiaip kokiems dar nera-

miem senukam suteikti blėstančio pavakario romantinių paslaugų. Taip pat pagausėjo ir vyriškosios lyties energingų vaikinų ar jau ir žilstančių specialistų, geidžiančių išeivijoje susirasti nesunkaus darbo, beatodairiškai pasinaudoti giminių vaišingumu ir dosnumu, o kartais ir užkibti už pasiturinčios našlės ar gyvanašlės sijono... Nejuokauju, nes jau nemaža girdėjau, net ir regėjau tokių kombinacijų, dar daugiau Lietuvos spaudoje skaičiau skelbimų, kur vyrai ir moterys primygtinai siūlosi darbams užsieniuose, žada įvairias paslaugas, ilgisi meilės stebuklų ar ieško vedybinių santykių.

Visai suprantama, kad šitokie nuotykių – vieni rimti ir svarbūs, kiti gudreiviški ir įtartini, ar šiaip tragikomiški – dabar tapo mūsų visuomenės ir dargi literatūros pramogų bei apkalbų taikikliais. Abejočiau, ar apie barakūdę (tokių vandenyno žuvų!) gyvenimą ir charakterį daugelis kas anksčiau žinojo lietuviškose masėse. Bet Amerikoje tas įvaizdis ir tos simbolikos prasmė buvo plačiau pažįstama. O kai Vladas Vijeikis viename pavykusiame feljetone Dirvoje aprašė lietuviškų barakūdę antplūdį Amerikoje, tai šis įvaizdis teisingai, kartais ir per daug pašiepiant, pasklido ir dabar perdėtai taikomas iš Lietuvos atkiliams viešnioms.

Ir todėl tasai losangelėnų paruoštas teatrinis spektaklis sukėlė daugiau dėmesio ir savaime pasidarė lyg ir aktualus, įdomus, patrauklus. Jis to ir vertas, tik atrodo ne tiek ir ne taip pavykęs, kaip jo autorius, režisierius ir gal aktoriai svajojo ir norėjo.

Prisiminus Lauryną Skiknę (Harvey)

Man barakūdę simbolika – tos gražios, bet piktos okeano žuvys, išalkus ryjančios kitas žuvis ir dargi pačias barakūdas – jau seniai buvo žinoma ir įdomi, ypač kai lygiai prieš 30 metų žiūrėjau New Yorko grupės spektaklį, tada gastroliavusį Los Angeles žiūrovams. Tos triveiksmės komedijos autorius, anglų dramaturgas Peter Barnes, anuomet atkreipė dėmesį, labai gyvai ir ryškiai pavaizduodamas istoriją, kupiną kartuvių humoro ir makabriš-

kų sarkazmų.

Pjesė vadinosi "The Time of the Barracudas" (Barakūdų metas), o svarbiausią rolę ten turėjo Laurence Harvey, tuomet jau plačiai garsėjantis šekspyrinių veikalių aktorius Anglijoje, vėliau atkakęs Amerikon čia rodęsis geros kokybės filmuose. Jis buvo kilęs iš Jonišio, gimtąja Škiknės pavarde, bet augęs Pietų Afrikoje, gi meniškai išbrendęs Londone, tačiau save atvirai vadinęs lietuviu (nors sakoma jį buvus Lietuvos žydų kilmės). Jo gera draugė ir filmų žvaigždė Elizabeth Taylor per vieną pagerbimą (pats girdėjau televizijoje) Lauryną Harvey pavadino "Lietuvos dovana Amerikos teatrui". Deja, jis dar jaunas per anksti mirė...

Dėl to su žmona anuomet ir lankėmės jo spektaklyje, po to šiek tiek šnekėjomės, ir nuo tada nebepamiršau barakūdų skanėsto. Apie tai rašiau ir Dirvoje (1963.XI.27), tada plačiau apibūdindamas pjesės turinio pagrindinę liniją, kur vyras įvairiais motyvais žudė savo žmonas, o nauja vėliausioji jo žmona ne mažiau gambiai naikino savo vyrus (ir jį patį, paskutinįjį), ir kur farso vaizdiniais rodoma, kokie žmonės vis dėlto yra veidmainiai, žiaurūs, godūs, nepataisomi ir nepasikeičiantys, vieni kitus naikinantys, vieni kitus ryjantys, kaip barakūdės (!)...

Kazys Saja tikriausiai to barakūdę spektaklio nematė (veikalas vėliau Amerikoje nebebuvo vaidinamas), tad ir Barnes komedija negalėjo jam daryti įtakos ar duoti įkvėpimo. Užtat jis barakūdę simboliškos temą pavaizdavo visiškai kitaip, lietuviškoje socialinėje, moralinėje ir politinėje plotmėje, pagal mūsų užjūrio ir Nemuno šalies gyvenimo tikrovės nuotykius. Jis pavaizdavo tuos mūsų gendančius ar jau visai sugedusius žmogėnus, geidžiančius tik pelno, naudos, lobių, malonumų, bent kokios išmaldos, ypač sergančius garbės, naujų religijų ir kitokiom pamišėliškam iliuzijom.

Be abejo, rašytojams tai gundančios, įdomios, tragikomiškos kupinos temos, – kol toksai jų aktualumas tvyros.

Bet pjesė per skubiai sukirpta

Jaučiuosi esąs ar buvęs Kazio Sajos beveik draugas, tikrai jau senas pažįstamas. Vis pasekdavau ir žinau jo kai kuriuos dramaturginius kūrinius ir rezistencinius žygius, ne kartą daug anksčiau susitikdavom, esu jo talento pastovus gerbėjas. Deja, bet

Trys scenos iš Barakūdų pastatymo Los Angeles Dramos Sambūrio

ši kartą jo lietuviškų barakūdę pjesės negalėčiau vertinti vien šimtą procentiškai teigiamai. Gal kad jo barakūdės buvo sukirptos per skubiai, žvelgiant per skirtingą žiūroną, jam stigo laiko juodraščiui koreguoti, rašyta kažkaip lyg ne išeivijos žiūrovams. Visas pirmasis veiksmas su vaidmenų įvedimais buvo aiškiai per ištęstas, išblaškantis dėmesį, nekonzistentuotas, todėl žiūrovams tikriausiai nuobodokas.

Sklandžiau vystėsi ir regėjosi antrasis veiksmas, tačiau pripainiotas visokių nuotykių bei romantinės mizėrijos, gan sunkiai ir dirbtinai sutelkiamas į tą patį viešbučio kambarį Vilniuje. Ir be netikėtos, intriguojančios ar žadą užimančios viso veikalo baigmės. Na, potepiams pa-

ryšinti ir juokui sukelti dažnai griebtasi mūsų scenose dar neįprasto ir nebūtinai reikalingo vulgariųjų ar vadinaimų necenzūrinių žodžių parodo. Nesu nei pernelyg drovus, nei koks jau labai šventuolėlis, savo vietoje ir specialioje aplinkoje sutinku klausytis ir pačių vulgariausių posakių, nerausdamas ar ir pasijuokdamas. Bet gražesnėje aplinkoje, grakštesnėje scenos meno nuotaikoje, civilizuotų žmonių draugijoje ši kartą man darėsi kiek nesmagu per dažnai girdėti atsiliepimus apie barakūdę papų išmieras, pirdžius, visokių rūšių mėšlą ir šūdus, net "dievo šūdą" (!).

Dėl to girdėjau purkštaujant ir kai kuriuos žiūrovus.

(Nukelta į 7 psl.)

DRĄSUS PIANISTO ŽINGSNIS

Lietuvis Casadesus piano varžybose
Vytautas Matuliois

Dešimtosios Tarptautinės Robert Casadesus Piano Varžybos (Robert Casadesus 10th International Piano Competition) vyko Clevelando Muzikos Institute, Kulas salėje, 1993. VIII. 6-15. Per pirmąjį savo gyvavimo dvidešimtmetį (varžybos vyksta kas antri metai) jos išaugo į vienas svarbiausių piano varžybų pasaulyje.

Dviejų tarpvaržybinių metų bėgyje (1991-1993) Clevelando Muzikos Institutas gavo 933 laiškus iš 51-os valstybės prašančius varžybas liečiančių žinių. Visų šių valstybių pašto ženklai buvo gražiai išdėstyti Instituto vitrinose, kartu su gausia ir muzikos istorijai svarbia medžiaga nušviečiančia pasaulinio garso kompozitoriaus-pianisto Robert Casadesus (mirusio 1972 m.), jo našlės Gaby Casadesus (vienos iš juri komisijos narių ir šių varžybų steigėjų) ir jų šeimos muzikinį gyvenimą ir atsiekimus.

Išdėstytų ženklų tarpe buvo ir keletas lietuviškų, verčiančių spėlioti kad susidomėjimas šiomis varžybomis buvo ir Lietuvoje gyvenančių pianistų tarpe. Tačiau Lietuvą atstovavo tik Rokas Zubovas, gyvenantis Chicagoje. Gal kiti nebuvo pakviesti, o gal negalėjo dalyvauti dėl nepaprastai pakilusios kelionės išlaidų...?

Varžybų scenoje – Kulas Salėje ir Clevelando Meno Muziejaus Gartner Auditorijoje (kur buvo įteikti laimėjimai ir trumpas laimėtojų koncertas) vėl buvo malonu matyti Lietuvos trispalvę tarp alfabetine tvarka išrikiuotų vėliavų.

Išklausęs atsiųstų garsinių juostų, atrankos komitetas išskyrė ir pakvietė dalyvauti varžybose 44-is pianistus iš 21-os valstybės: 29 moteris ir 15 vyrų. Pianistai varžybose naudojos Steinway (Amerikos: Hamburgo gamybos) ir Yamaha pianais. Gausiausiai atstovaujančios valstybės buvo Japonija, J.A.V., Koreja ir Rusija.

Jury komisija (visi pianistai, dauguma piano mokytojai) susidėjo iš dvylikos narių: Pierre Petit – pirmininkas (Prancūzija), lietuvių – rusų kilmės Sulamita Aronovsky (Anglija), Sergei Babayan (Armėnija), Gaby Casadesus (Prancūzija), Takashi Hironaka (Japonija), Victor Merzhanov (Rusija), Sergio Perticarioli (Italija), Eunice Podis (J.A.V.), Walter Ponce (J.A.V.), Klaus Schilde (Vokietija), Jac-

ques Taddei (Prancūzija) ir Francois-Joel Thiollier (Prancūzija).

Varžybinis repertuaras buvo platus, sunkus ir stiliais įvairus. Pradiniame rate visiems buvo privalomas Rameau kūrinys (originalė parašytas harpsichordui) "Les Niais de Sologne" – "Sologne pakvaišėliai" (Sologne – Prancūzijos dalis apribota Loire ir Cher upių ir Sanserre ir Berry sričių). Ši "Lengvai" skambanti, bet interpretaciniai labai daug reikalaujanti kompozicija paimta iš trito-mio Rameau kūrinių rinkinio *Pieces de Clavecin* (1706-1724) antrojo tomo. Ji paklupdė ne vieną varžovą. Be-ne geriausiai ją atliko Hugh Hinton (J.A.V.).

Iš pradiniame rate besivaržusių į pusfinalį pateko dvylika: Japonija (3), (J.A.V.) (2), Rusija (2), Izraelis (1), Kanada (1), Korėja (1), Rumunija (1) ir Vengrija (1). Šiame rate buvo privalomos Šopeno, Faure ir Casadesus (*Toccata Op. 40*) kompozicijos. Iš dvylikos pusfinalio varžovų keturi išsikovojo vietas baiginiame rate: Seizo Azuma (Japonija), Katsunori Ishii (Japonija), Yuko Nakamishi (Japonija) ir Amir Katz (Izraelis). Šiame rate varžovai skambino du solo kurinius ir Mozarto piano koncertą su orkestru. Pianistai galėjo pasirinkti iš dviejų koncertų: *B-flat Major K. 595* ir *D Major ("Karūnacijos") K. 537* (šis koncertas taip pavadintas todėl, kad Mozartas jį skambino imperatoriaus Leopoldo II-jo vainikavimo iškilmėse, 1790. X. 9. Frankfurt am Main).

Varžybų laimėtojais buvo paskelbti sekantys: Pirmą vietą (vienbalsiu nutarimu) – Amir Katz (Izraelis), lietuvių-rusų kilmės pianistės – mokytojos Sulamitos Aronovsky mokiny – \$12,000. Toks teisėjų nutarimas sukėlė daug nepasitenkinimo, ginčų ir įtarinėjimų, kurių kiekvienos varžybos turėtų vengti. Antra vieta – nebuvo paskirta. Tai, anot teisėjų, susidariusių perdidelių meninių skirtumų tarp pirmos ir trečios vietos. Šis, retai pasitaikantis netikėtumas, taip pat sukėlė spėliojimų ir abejonių teisėjų sąžiningumu. Trečia vieta – Seizo Azuma ir Yuko Nakamishi (Japonija) – \$4,000. Ketvirta vieta – Katsumori Ishii (Japonija) – \$2,500.

Kiti laimėjimai už geriausiai atliktus paskirų kompozitorių kūrinius buvo taip paskirstyti: už Mozartą – Sean Botkin (J.A.V.) – \$ 750; už

Robert Casadesus kūrinių (*Toccata Op. 40*) – Hugh Hinton (J.A.V.) – \$ 1,000; už prancūzų kompoziciją – Rie Suzuki (Japonija) – \$1,000; už geriausiai išpildytą 20-to šimtmečio prancūzų kompoziciją – Michelle Mares (Kanada) – \$1,200; už Šopeno kompoziciją – Kyung Un Rhee (Koreja) – \$2,000.

Laimėjimų įteikimo iškilnių metu Clevelando Meno Muziejuje, VIII. 15., palyginus su ankstyvesnėmis varžybomis, klausytojai nebuvo labai entuziastingi. Šiose varžybose nebuvo tikrai išskirtinių pianistinių talentų-muzikinių "asmenybių". Publika neturėjo aiškių favoritų vertų karštų ginčų. Kartais net jautėsi viską persmelkiantis ir erzinantis nuobodulys. Klausytojai plojo šykščiai ir pareigingai – net ir pirmos vietos laimėtojui. Kažko trūko. Varžybų įtampa yra visada didelė, lydimas nusivylimo ir nepasitenkinimo (ypač nelaimėjusių tarpe), nes laimėjimas sutvirtina sunkiai pradedamą pianistinę karjerą.

Šiuo atžvilgiu tenka sutikti su naujuoju Clevelando dienraščio *The Plain Dealer* muzikos kritiku Donald Rosenberg kad: varžybos visada buvo "nesuvaldomos ir beprotiškos" ("wild and crazy things"), (*The Plain Dealer*, 1993. VIII. 16, 8-E). Visai nenuostabu, kad šios tikrai prilygo tokiam apibūdinimui. Jų sukeltų gandų ir ginčų pakaks ilgam laikui ir nuo jų gali priklausyti varžybų ateitis.

Šiose varžybose anksčiau minėtas kritikas turėjo dirgantį vaidmenį. Iš jo kasdieninių varžybų eigos aprašymų atrodė, kad jis pats save pasiskyrė pilnateisiu juri komisijos nariu. Jis nešykstėjo žvarbių būdvardžių jo nepatenkinusiems varžovams, savo mėgiamiausius išskeldamas ant tobulybės pjedestalo. Buvo aišku kad jis savo įvertinimuose vartojo asmeniškų nuostatų kurie, retai sutapo su juri komisijos galvosena. Laimėi, juri komisija visai nekreipė dėmesio į tokį vaiz-

duotės lakumą. Tik vienas jo favoritų pateko į finalą ir laimėjo pirmą vietą (šiuo atveju neužsitarnauta ir abejotina garbė). Jis ne tik apkaltino juri komisiją "keistu elgesiu" atrenkant pusfinalistus (*The Plain Dealer*, 1993. VIII. 12., 12-C), bet taip pat pareiškė kad "pasitikėjimas šių metų juri komisija yra žemesnis nei (gaida) A klaviatūros gale". (*The Plain Dealer*, 1993. VIII. 14., 2-E).

Toks autoritetingas pareiškimas atsidavė perdideliu savimi pasitikėjimu. Jei juri komisijos elgesys buvo "keistas", tai garbaus kritiko elgesys buvo dar keistesnis... Gal būt sekantį kartą p. Rosenberg turėtų būti paskirtas teisėju? Tada laimėtojų atranka būtų tobula. O gal tas pareigas reikėtų perduoti klausytojams? Tada būtų mažiausiai tuzinas pirmos vietos laimėtojų. Kaip ten bebūtų, p. Rosenberg "asmeninė juri komisija" tikrai "pagardino" šiaip jau neįdomias varžybas.

Norėtusi, tačiau, kad juri komisija būtų daugiau tarptautiniai įvairi. Nors šios varžybos pagerbia prancūzų kompozitorius, nebūtina kad dauguma teisėjų būtų prancūzai. Pasaulyje yra pakankamai gerų teisėjų dvylikos narių juri komisijai sudaryti. Tai būtų tikrai tarptautinė juri komisija kurioje nei vienas kraštas nesudarytų daugumos ir jos sprendimai būtų bešališki.

Turint galvoje šių varžybų keistenybes, kaip sėkmingas buvo Rokas Zubovas? Štai kaip reiklusis kritikas Donald Rosenberg aprašė Roko Zubovo ir po jo sekusio italo Carlo Guaitoli skambinimą: "Diena pasiekė dugną po vienas po kito skambinusių Roko Zubovo, iš Lietuvos, ir Garlo Guaitoli, iš Italijos, rečitalių. Abu pianistai buvo kraštutiniai agresyvūs ir vulgarūs, pripildydami salę drumzliniais sąskambiais ir virtuozišku karštu oru. Girdint tokį grojimą velioniui Casadesus tur būt išspruktų

Dalis "Armonikos" ansamblio narių savo koncerto metu Chicagoje rugsėjo 18 d. Jaunimo Centro didž. salėje.

Ed. Šulaičio nuotr.

prislogintas "Sacre bleu" (*The Plain Dealer*, 1993. VIII. 9., 7-D).

Su šiuo karčiu pasmerkimu negalima sutikti, nes jis neturi tvirto pagrindo. Rokas Zubovas šioms varžyboms buvo paruošęs idomią ir sunkią programą. Pradiniam varžybų ratui: Rameau – "Les Niais de Sologne"; Šopenas – *Etude in A Minor, Op. 25, No. 11* ("Žiemos vėjas"); Debussy – *Etude pour les Arpegges composes* (No. 11); Prokofiev – *Sarcasms, Op. 17*. Pusfinaliui: Haydn – *Sonata in B Minor, Hob. 32*; Šopenas – *Fantaisie, Op. 49*; Faure – *Nocturne No. 5 in B-flat Major, Op. 37*; Casadesus – *Toccata, Op. 40*. Paskutiniam varžybų ratui: Stravinsky – *Sonata* (1924); Brahms – *Variations on a Theme by Handel* ir abu Mozarto piano koncertus su orkestru.

Bet kokiose varžybose visi negali tapti laimėtojais. Zubovas skambino sekmadienį, VIII. 8., 3 val. p.p. Kaip ir trisdešimt du kitų kraštų atstovai, jis iš varžybų iškrito po pirmojo rato. Nors Zubovas ir nebuvo vienas pačių geriausių, nors kartais jo skambinimas buvo šaltokas ir stangrus, nors protarpiais jis atrodė per daug "atsitolinęs" nuo piano, jo muzikinės "dorybės" viršijo jo muzikines "nuodėmes". Priešingai kritiko nuomonei, jo skambinime vulgarumo nebuvo. Jo Rameau ("Les Niais de Sologne") skambėjo šviesiai, kiek greičiau negu kitų, trapijai, dinamiškai gana spalvingai. Šopeno kūrinyje *Etude in A Minor, Op. 25, No. 11* ("Žiemos vėjas") abi rankos buvo nepriklausomai stiprios; iš dešinės gaidos byrėjo dideliu greičiu, bet skaidriai, kairiai rankai stipriai remiant. Vidurinė lyriškoji dalis pilnai atsivėrė labai audringą pirmąją dalį. Debussy *Etude pour les Arpegges composes* (No. 11) būrė pūko lengvumo pradžia ir spinduliuojančiais arpeggio skrydžiais. Prokofievo *Sarcasms, Op. 17* Zubovui statė (Nukelta į 7 psl.)

TALKA IR MEILĖ LIETUVOS MOKYTOJAMS

Aurelija M. Balašaitienė

Jau treči metai iš eilės Amerikos ir Kanados lietuviai profesionalai mokytojai, pritraukę ir ne lietuvių kilmės kolegas, vasaros atostogų metu savo lėšomis keliauja į Lietuvą su tikslu supažindinti Lietuvos pedagogus su vakarų pedagogine metodika ir pagerinti santykius tarp mokytojų ir mokinių. Prieš trejus metus įsisteigusi APPLE organizacija koordinuoja išvykas ir palaiko santykius su organizatoriais Lietuvoje. Šiais metais iš Clevelando išvyko keturios lietuvaitės: Irena Gedrienė, Amanda Muliolienė, Dalia Nasvytytė, Danguolė Vodopalienė ir amerikietė Loretta Peterson.

Rugsėjo 21 dienos vakare Dievo Motinos parapijos konferencijų kambary susirinko gražus būrelis Clevelando lietuvių stebėti išvykos vaizdajuostės, kurią jau antri metai iš eilės pagamina Algis

Gedrys. Amanda Muliolienė pasveikino susirinkusius ir trumpai painformavo apie APPLE kursų eigą Lietuvoje. Kursuose dalyvavę virš 1000 Lietuvos mokytojų. Kursai vykę Vilniuje, Klaipėdoje, Marijampolėje ir Birštone.

Prieš pradėdant demonstruoti vaizdajuostę, Irena Gedrienė supažindino su jos turiniu. Stebėjome iškilmingą kursų atidarymą Lietuvos Mokytojų Kvalifikacijų Institute. Atidaroma kalbą pasakė instituto direktorius Antanas Kiveris ir suvažiavusius pasveikino JAV ambasadorius Darryl Johnson, atvykęs su savo žmona Kathleen.

Žiūrovus žavėjo jaunutė paauglė mokinukė, su profesionalės laikysena išdainavusi ilgoką dainą. Toliau buvo rodomi įvairūs užsiėmimai ir užbaigta ne visai vykusia Amerikos "indėnų" programa, su neva tai indėniškais

APPLE kursuose dalyvavę clevelandiečiai. Iš k.: A. Gedrys, I. Gedrienė, A. Muliolienė ir D. Vodopalienė.

tautiniais drabužiais, dainomis, šokiais ir būgnais. Buvo kiek juokinga, kai "indėnė" su moderniškais degtukais uždegė lauželį...

Vaizdajuostei pasibaigus, išvykos dalyvės trumpai nupasakojo savo išpūdžius. Buvo įdomu išgirsti Amandos Muliolienės pasakojimą apie pokalbį su viena mokytoja.

– "Kai jūs atvykote, mes stebėjome, kad jūs visada šypsotės. Nutarėme, kad po savaitės ir jūs būsite lygiai taip pat susiraukusios, kaip ir mes", kalbėjusi mokytoja.

– "Bet po savaitės priėjome išvadą, kad jūs mus išmokėte šypsotis."

Amanda Muliolienė pastebėjo, kad Lietuvos mokytojai daugiausia domėjosi mokinių galvosenos išvystymu, nes iki šiol buvo tik "kalama", neskatinama protauti ir galvoti. Lietuvos mokytojams rūpi draugiškesnis priėjimas prie mokinių, o jie patys troško "išmokyti bendrauti su žmonėmis".

Prancūzų kalbos specialistė ir dėstytoja Dalia Nasvytytė gėrėjosi Lietuvos mokytojų aukštu lygiu ir prancūzų literatūros pažinimu.

Po programos APPLE dalyvės pakvietė svečius į jų pačių suruoštas vaišes. Ta proga pavyko trumpai pasikalbėti su išvykos dalyvėmis. Irena Gedrienė, kurios specialybė yra pradžios mokyklų speciali pedagogika, dirbo su pradžios mokyklų mokytojais, juos supažindindama su "mokymosi negalios" (learning disabilities) metodika. Tai Lietuvoje nepažįstama sritis. Jos pastangų dėka bus sudaryta Lietuvos ir Clevelando mokyklų "seserystės" programa ir užmegzti santykiai su Amerikos mokytojų organizacijomis, kas Lietuvos mokytojams padėtų tvarkytis demokratiškais pagrindais.

Amanda Muliolienė, matematikos, gamtos ir kompiuterių mokslų dėstytoja, pravedė kursus Vilniuje, Klaipėdoje ir Birštone. Ji pabrėžė, kad kartu su ja kursus pravedė trys ne lietuvių kilmės amerikiečiai.

Danguolė Vodopalienė, teisės specialistė, vadovavo vertėjų koordinavimui ir bendradarbiavo su kursų administracija, rūpinosi ūkiškais reikalais, vertėjavo ir Birštone skaitė paskaitą "oficialių laiškų" rašymo tema.

Dalia Nasvytytė, prancūzų kalbos specialistė ir dėstytoja, labai jautriai reagavo į savo pirmą kelionę į Lietuvą. Ji Marijampolėje pravedė dviejų savaitių prancūzų kalbos metodikos kursus, vėliau lankėsi pas savo giminaičius, Vytautą, Algirdą ir Undinę Nasvyčius.

Psichologė Loretta Peterson vakaronėje nedalyvavo, nes yra išvykusi atostogų, todėl neteko patirti apie jos išpūdžius ir darbus.

Penkių savaitių APPLE programa be abejonės padarė didelį įnašą į atgyvenusią ir sustingusią Lietuvos mokytojų dvasią, atgaivino santykių su mokiniams sampratą, supažindino su naujais pedagogikos metodais bei sritimis. Idealistiškai nusiteikę užsienio lietuviai mokytojai

VERTINGI ALBUMAI

Gera proga įsigyti menišką grožio albumą *"Einu per Lietuvą"*. Tai jau trečioji lietuvių fofomenininko Juozo Polio kelionė per Tėvų žemę.

Anksčiau išleisti albumai – *"Gimtoji žemė Lietuva"*, *"Atgimstanti Lietuva"*.

Naujame albume jau Lietuva pabudus, gražiausios ir brangiausios jos kraštovaizdžio vietos, svarbūs įvykiai, šventės. Albume rasime ir lietuviškąją Ameriką: lietuvių bažnyčias, paminklus.

Nepaprastai jautrus ir šiltes albumo tekstas, kurį parašė šviesios atminties prof. Česlovas Kudaba.

Kiekvieno albumo kaina po #18 dol. Užsakant paštu reikia pridėti po \$3.00 persiuntimo išlaidomis.

savo entuziazmu užkrėtė ir ne lietuvių kilmės kolegas, todėl iš šito žemyno į Lietuvą nuvykusių apie 70 mokytojų tarpe buvo dalis ne lietuvių.

Linkėtina, kad APPLE savo darbus tęstų toliau, keldami Lietuvos mokyklų lygį ir atnaujindami jų dvasią. Jų darbas yra tikro idealizmo pavyzdys visai išeivijai. Kažkas yra pasakęs: "nešdami džiaugsmą kitiems, randame savąjį"...

DRĄSUS PIANISTO...

(Atkelta iš 6 psl.)

pačius sunkiausius reikalavimus. Šiame kūrinyje kartus juokas kaitaliojasi su išnuožmės priespaudos išsilaisvinti bandančia maištinga dvasia. Nors čia Zubovas buvo ne toks sėkmingas nuotaičių atžvilgiu, visas technines kliūtis jis nugalėjo lengvu virtuoziškumu.

Dalyvavimu šiose varžybose Rokas Zubovas įrodė, kad jis yra rimtas pianistas kurio neatbaidė nei tarptautinė varžybų apimtis, nei sunkus repertuaras, nei gausa stiprių varžovų. Jis buvo pilnateisus varžybų narys ir tuo galima tik didžiuotis. Nors jis laimėtoju ir netapo, jo muzikine drąsa reikia gėrėtis, o jo gražius pianisto – menininko davinius verta tobulinti ir remti. Jo interpretacinė pusė dar pilnai nepažįdusi. Čia dar reikėtų kiek daugiau gilumos, šilumos. Ji dar nepriylgsta Zubovo virtuozišiam lakumui. O dėl jo "agresyvumo" pasakytina tik tiek: jis jį naudojo ten kur reikėjo, neperžengdamas muzikinio skonio ribų.

Varžybų komisijai sutikus, Zubovo skambinti kūriniai buvo girdimi ir Clevelando lietuvių radijo programoj. Rugpiūčio 30-tą Rokas ir Sonata Zubovai išvyko į pasitobulinimo kursus ir koncertinę kelionę Šveicarijoje (Zurich) ir Lietuvoje, o lapkričio 7-tą jie koncertuos Clevelande. Sėkmės.

BARAKŪDOS TEBESIAUČIA...

(Atkelta iš 5 psl.)

O gal čia kiek klystu ar perdėd? Mat rašau dar papildomai perskaiteš pjesės mašinraštį. Gal iš teksto vienas kitas perlas ir buvo išbrauktas ar koks posakis scenoje pašvelnintas?

Barakūdų tipai Amerikoje ir Lietuvoje

Kita barakūdų pjesės sėkmei kenkusi aplinkybė gal buvo autoriaus užmojis visą veiksmą iš išeivijos perkelti į Vilnių ir rodyti tik vieną gudrų ir kartu kvailą Amerikos lietuvių turistą tarp Lietuvos barakūdų: patrakėlių, pamišėlių fanatikų, kontūzytų kagebistų, parsidavinėjančių žurnalistų, pagyvenusių ir pasipelnijimo bei meilės nuotykių išsiilgusių poniučių. Būtų buvusi gerokai kitokia aplinka, atmonsfera ir pati nuotykių griūtis, jei "barakūdinimo" motyvus autorius būtų vaizdavęs užsienio, arba "išeivijos" gyvenimo aplinkoje. Tada viskas mums būtų buvę artimiau, aktualiau, suprantamiau.

Vos vienas pjesės personažas ir motyvas galėtų būti ir berods yra bendras visokių geografijų tautiečiam. Tai kai kurių žmonių noras žūtibūt išgarsėti, persipiešti save ir savo praeitį, tam tikslui samdytis net rašytojus, kurie už juos ar neva jų vardu parašytų išgarsinančias jų biografijas, net "autobiografijas", paruoštų pokalbius laikraščiuose ar kitaip sukrautų kiek galint didesnę pasakišką nuopelną kraitį. Nors tat visuomet juokinga ir gal nuodė-

minga, bet žmogiška. Nepavydėkim...

Būčiau neteisus, jei iškelčiau vien tik pjesės ne visai teigiamas ypatybes, trūkumus ar autoriaus netesėjimus. Šios komedijos nuotykiuose ir tekstuose esama nemaža K. Sajos talento žymių, originalių situacijų, stiliaus vikrumo, kai kur puikaus humoro, ironijos, aštrios satyros žiežirbų, pvz. žmonos pardavinėjimo derybose taip gi visokių sarkazmų ir lietuviškos politinės padėties akibrokštų. Tik visa tai kažkaip išbyra ir dingsta. Žiūrovas ne viską pagauna, kas dedasi scenoje, ne viskas per rampą išsilieja salėn. Pagaliau kai kam užsienyje gal jau per sunki ir moderninė lietuvių kalba, kurios nespėja greit užčiuopti mažėjančio ar visai mažo lietuviško žodyno savininkai.

Kitaip sakant, gausiai pateikta puikių, stipraus ir drastiško komizmo plytų, satyrinės spalvos rėžiančių potėpių. Tik viso namo statyba dar pernelyg braškanti, taigi žavus mūsų įvairių barakūdų šokio paveiklas estetiškai dar neišpieštas.

Jei kas šį spektaklį pateiktų Lietuvoje kaimo ar miesto "kolūkių" žiūrovam, gal gautųsi kiti išpūdžiai ir nuomonės. Bet abejočiau, ar ir ten daug kas prisidėtų prie spektaklio sėkmės ir šansų ilgai išlaikyti žiūrovų dėmesį. Kodėl taip "pesimistiškai" galvoju, būtų per ilgą diskutuoti, ir vargu ar kas nuo to pasitaisytų.

Los Angeles, 1993.IX.26

LAISVĖS NETEKUS

Benediktas Butkus

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

Gaisro dūmuose su lietuve susitikom

Vieną baisingai karštą vasaros dieną, už kokių 40 kilometrų, pamatė kalneliuose dūmų kamuolius, kurie kas kart didėjo ir ugnies ratas plėtėsi. Mat, užsidegė saulės išdžiovinti krūmeliai ir tarp jų išdžiūvusios žolės stagarėliai.

Lageryje tuoj išgirdom gaisro pavojaus signalą. Visus besargybinius kalinius susodino į mašinas ir nuvežė į gaisro vietą. Gražu buvo pasižiūrėti, kaip vakaro prieblandoje po kalnelių kauburėlius ir atšleites dideliu plote "linksminosi" ugnies liežuveliai, peršokdami iš vieno į kitą kalnelį.

Mudu su Antanu Vileišiu, gėrėdamiesi ugnies karnavaliu, kalbamės:

– Prastas reikalas čia po tuos dūmus slampinėti ir pirštais ugnį badyti. Vis tiek gaisro neužgesinsim, nes neturim nei vandens, nei įrankių. Nėdelis ir nuostolis bus, jei tie seni, išdžiūvę krūmeliai išdegs – nauji ataugės, gražiau sužaliuos. Tik yra pavojus, kad gaisras per saulės išdžiovintą stepę gali lagerius pasiekti.

Mudviem su Antanu besnėkant, truputį šluodama, prie mudviejų prieina jauna moterėlė ir teiraujasi:

– Iš džiaugsmo širdis sudrebėjo, kai lietuviškai kalbančius išgirdau.

– Taip, mes lietuviai ir dabar kaliniai: vienas jurbarkiškis, kitas kelmiskis.

– Aš taip pat lietuvė, kretingiškė. Mano vardas Valentina.

– Paikim toliau nuo gaisro dūmų. Valentina papasakos, kaip ji į šį lagerį pateko.

Mudu nusivedė į vieną įkaldnės baraką, kuriame Valentina gyvena. Ašaras šluostydamosi, pradėjo pasakoti, kokiais kruvinais keliais ji į šį lagerį pateko:

– Gyvenau viename Kretingos apskrities miestelyje. Mano vyras buvo mokytojas, o aš šeimininkavau, ūkelį tvarkiau. Antrą kartą rusų komunistams Lietuvą okupavus, žemaičiai suskato aršiai atėjūnams priešintis. Ginkluoti partizanų būriai, miškuose susiorganizavę, stojo į nelygią kovą prieš mūsų laisvės pavergėjus. Mano vyras buvo partizanų būrio vadas. Aš patizanams padėdavau kovoti: maistu aprūpindavau ir apie garnizonų pavojus perspėdavau, sodely ant virvės neva išskalbtus baltinius iškabindama.

Vieną dieną istrebitelių viršininkas nusivedė mane į

miestelio aikštę. Beeinant pamatau suguldytą sušaudytą vyrų krūvą, kurioje iš drabužių ir savo vyrą pažinau. Viršininkas arčiau prie lavonų krūvos privedęs, pirštu į mano vyrą rodydamas, klausia:

– Šitą narsuolį ar pažįsti?

– Ne, nepažįstu, – atsakiau.

Pirštu rodydamas į mano vyro brolių, vėl klausia:

– O šitą ar pažįsti?

– Ne, nepažįstu. Kas taip sužalotus numirėlius gali pažinti?

Tada viršininkas įpykęs, griebė mane už plaukų ir ant numirėlių krūvos mane užmetė. Kiek palaukęs, liepė enkavedistui mane į rūšį nuvesti ir uždaryti. Per naktį teko išbūti tamsiame, šaltame vandenyje iki juosmens. Kai rytą enkavedistai atėjo mane išleisti, jau negalėjau pajudėti. Kojos atsisakė manęs klausyti, nes iki juosmens buvau paralyžuota. Mane, kaip žuvelę, iš vandens išgriebė, į vežimą įmetė ir į teismą nuvežė. Kaip partizanų ryšininkei, teismas man įsūdė aštuonerius metus ir į šį lagerį atvežė. Dar ir lagery būdama, ilgą laiką kojų nevaldžiau, naudojausi ramentais. Sausas Kazachstano klimatas ir saulės šiluma kojas siek tiek "surermontavo", pradėjau be ramentų vaikščioti, bet kita nelaimė užklupo. Avių tvartuose betriūsdama, užsikrėčiau bjauria avių liga – brucelioze, kuri dabar mane visą laiką baisiai kankina ir sunku čia ją išsigydyti...

– Ar girdi, Antanai, ką Tamstos pamiltos Rusijos žmonės, į Lietuvą įsibrovę, su mūsų tautiečiais išdarinėja? Tai tik viena maža istorijėlė, o kad visi nukentėję

kankiniai prašnektų ir kiekvienas atskirai pradėtų savo kančias pasakoti?

– Baisu būtų klausytis, – susijaudinęs sako Antanas Vileišis. – Pasaulio dori žmonės turėtų išgirsti apie komunistų vykdomą terorą. Rusijoje revoliucijos metu man savo akimis dar baisėnių žmonių žudymų ir kankinimų teko matyti.

– Sakėt, kad Lietuvoje gyvendama, ūkelį tvarkėt. Gal ir bekonus auginot?

– Taip, bekonus esu auginusi ir apie jų auginimą siek tiek nusimanau.

– Mūsų lageryje yra didelis kiaulių ūkis. Gal norėtumėt pas mus persikelti ir jame dirbti?

– Nežinau, kaip būčiau dėkinga tiems žmonėms, kurie galėtų mane iš šio avių prakaitu dvokiančio urvo išvaduoti. Čia tarp svetimųjų jaučiuos, kad aš viena dėl tėvynės laisvės kenčiu. Pas jus yra būrtelis lietuvių, tai būtų lengviau savo sunkią naštą nešti – savo tėvų kalba pasikalbėti, varge pasiguosti.

– Dabar lietuvių mūsų lageryje yra penki – dvi mergaitės ir trys vyrai. Viena mergaitė veterinarijos gydytoja dirba, o kita studentė jai padeda kiaules gydyti. Namų parvažiavęs paprašysiu lagerio viršininko, kad Tamstą į mūsų lagerį išreikalautų.

Kitą dieną papasakojau lagerio viršininkui, kad gairavietėje radom lietuvių, kiaulių auginimo specialistę, kuri daug padėtų ūkyje kiaules auginti ir padaviau jos adresą.

– Gerai, – sako viršininkas. – Mums veterinarijos felčerio reikia. Po kelių dienų ji bus mūsų lageryje.

Ir tikrai, po savaitės laiko

pamačiau Valentina po mūsų lagerį bekrypūojančią.

Keisti žmonės lageryje

Kad ir didžiausiose vasaros karščiuose, dažnai matydavau bevaikščiojantį vieną aukšto ūgio žmogų, ilgą karišką milinę apsivilkusį, ant galvos šiltą vatinę kepurę užsimovusį. Ne kartą pagalvodavau, kad šis žmogelis jau, matyt, gerokai kvanktelėjęs.

Kartą iš stepės po darbo namo grįždamas, mažų keleliu per saulėgrąžų lauką važiuodamas, išgirstu šarudilkos treškėjimą. Arčiau privažiavęs, pamatau tą keistą žmogelį atsiklaupusį, milinę pasitiesusį ir ant jos malūnėlį besukantį.

Visai arti priejęs, kalbinu:

– Sveikas, klūpantis Prometėjau, tai jau malūną suki?

– Taip, iš peties judinu, net prakaitą lieju.

– Tarp saulėgrąžų miško saugią vietą susiradai. Čia šarudilka kiek nori gali groti, niekas nepastebės.

– Gyvenimas žmogų visko išmokina. Gyvenimas ir atsargumo išmokina, kaip žvėrelį, priverčia žmogų prie visokių aplinkybių prisitaikyti.

– Pasakok, mielasai, kokio plynė į šį lagerį atnešė?

– Kaip visus, taip ir mane, čekistai dešimtkę doveno, atsiuntė čia pakūtą atlikti. Esu lenkas, buvęs vieno laiko kapitonas, prieš pat karą karo akademijoje dėčiau aukštąją matematiką.

Aš net nustebau, klausydamas pasakojimo ir nenorėjau tikėti, kad toks lagery skėtriojantis kvėškepuris gali būti aukšto išsilavinimo specialistas.

– Dažnai matau, kad Tamsta po laukus vaikštinėji ir kažko ieškai. Kokį darbą lageryje dirbi?

– Mano darbas tikrai daug kam lagery nežinomas. Dirbu kovos su augalų kenkėjais brigadoje, kuria sudarom du žmonės – aš ir senukas ento-

mologas. Jis vabzdžių kentėjų laboratorinius tyrimus atlieka, o aš iš laukų jam tyrimui medžiagą surinkęs parnešu.

– Man atrodo, kad senukas laborantas geriau mėgsta blynų analizę daryti, negu iš lauko parneštus vabzdžius tyrinėti.

– Taip, savo viršininką reikia pamaitinti, kad jis augalų kenkėjus besiruošdamas žudyti, pats alkanas nežūtų.

– Įdomu, kodėl Tamsta karščių metu taip šiltai apsiengęs po laukus vaikštinėji?

– Štai, žiūrėk, – atsistoja ir aiškina, – prie vieno šono už diržo prisikabinu terbą su miltais, o prie kito – malūnėlį. Milinė apsivilkęs, savo turtelį nuo svieto akių uždenčiu ir kaip ponas su malūnu, miltais ir blynais, kur man reikia drąsiai keliauju.

– Dabar Tamstos gudrybė man visai paaiškėjo.

– Nesugebėsi gudravoti, iš lagerio namo gyvas negrįši.

– Dažnai tenka matyti zonoje ant suoliuko besėdintį ir saulutėje besišildantį, švariai apsirengusį žilą senelį, į Pilsudskį panašų. Ar nežinot, kas jis?

– Tai lenkų armijos generolas Svetopolskis.

Vieną dieną prižiūrėtojas atvedė kirminų medžiotoją Zarubą ir generolą Svetopolskį ir liepia apmokyti pagal pirmą kategoriją. Juodu į laisvę važiuoja, lenkų vyriausybė juodu iš lagerio atsiima.

Po kelių mėnesių Zaruba iš Dancigės į lagerį atsiuntė laišką ir vieno lenkų laivo jūreivių nuotrauką, kurioje pamatė sėdintį Zarubą gražia aukštesnio laipsnio jūreivio uniforma pasipuošusį. Į nuotrauką mes, lietuviai, žiūrėdami pavydėjom lenkams, kad jie turi savo valstybę ir valdžią, kuri sugeba lageryuose kenčiančius savo tautiečius surasti ir susigražinti.

O mūsų, lietuvių, kas vargstančių ieško ir į tėvynę kviečia... Vien tik miškų bunkeriuose garbingai žūstą kaimo berneliai, tėvynės laisvės gynėjai – partizanai... (Bus daugiau)

KORP! NEO-LITHUANIA SUVAŽIAVIMAS

Suvažiavimas įvyks 1993 m. lapkričio 20 d. (šeštadienį) Pasaulio Lietuvių Centre Lemonte Bočių salėje. Bus posėdžiaujama nuo 10-tos val. ryto iki 4-tos val. po pietų. Trumpa pietų pertrauka numatyta 12-tą val.

Vakare, toje pačioje salėje, bus švenčiama korporacijos metinė šventė, kurią organizuoja Chicagos padalinys. Šventėje bus įteiktos Dirvos novelės premijos.

PIGIAUSIOS KELIONIŲ KAINOS NEW YORKAS–RYGA–NEW YORKAS

\$700.00	rugsėjo 16 iki spalio 31
\$650.00	lapkričio 1 iki gruodžio 16
	sausio 10 iki kovo 16
\$750.00	gruodžio 17 iki sausio 9

TOS PAČIOS KAINOS GALIOJA IR JŪSŲ GIMINĖMS SKRENDANT IŠ RYGOS Į NEW YORKĄ IR ATGAL.

Prie visų kainų reikia pridėti taksus.

Rezervacijos ir informacijos reikalais prašome kreiptis į:

BALTIC TOURS

77 Oak St., Suite 4
Newton, MA 02164
Tel: 617-965-8080
Fax: 617-332-7781

Tumo-Vaižganto 5-1
Vilnius, Lietuva
Tel: 227979
Fax: 226767

UŽUOJAUTA, VALDYMAS, TIKĖJIMAS

Vladas Vijeikis

Taip sutvarkyta dar prieš mus, kad turi tikėti, kas tau pasakys. Prasideda nuo kur? Beveik nuo lopšio. Turi klausyti tėtės ir mamos. Turi tuo tikėti. Mokykloje sako, kad du kart du yra keturi. Turi tikėti. Paskui tau sako, kad pasaulis buvo sutvertas prieš penkis tūkstančių metų. Turi tikėti. Prie altoriau pažada tave mylėti ir neapleisti. Ir tu šventai tiki. O paskui kas paaiškėja. Mokslininkai įrodo, kad du ir du nėra keturi. Pasaulis sutvertas ne prieš penkis tūkstančius metų, bet gal prieš penkis milijonus metų. Ta, kuri žadėjo amžinai neapleisti, jau kito glėbyje. O patikėk politikieriais, televizijos reklamomis. Niekad negausi kas pažadėta. Ne tik negausi, bet dar turėsi pridėti.

Yra ir dar gausybė, kurie siekia tavo pasitikėjimo. Daktarai sako, kad įdėjęs į jų kišenę viską ką turi, būsi sveikas kaip ridikas. Advokatas apgins tave nuo visų priešų, jeigu pasirašysi po raštu, kad jis tampa tavo turto savininku dabar ir po mirties. Evangelistai įtikinėja, kad ta-

vo turtas po mirties daug daugiau turi vertės negu dabar. Tik jį reikia duoti jam, o jis pasirūpins, kad būtų persiųsta į dangaus karalystę. Giminės, tikėdamiesi gražaus palikimo, labai rupinasi tavo pomirtiniu gyvenimu ir labai laukia, kada tu persikraustysi (indėnų tikėjimu) į amžinos medžioklės šalį.

Yra individų, kurie niekuo netiki. Kada kažkuris gudruolis pasakė, kad žemė sukasi, visi baisiai pasipiktino. Tiesą sakant ir aš netikiu. Kaip gali būti? Jeigu aš gerokai pasisukęs imu svirdinėti, tai kaip žemė gali suktis, o mes nejaučiame. Čia tai tikėjimo klausimas. Ir per sunkus.

Žmonės, kurie turi meninių polinkių negali būti politikieriais.

Taip man tvirtai pareiškė mano draugas Florijonas ir pridėjo:

– Jie yra dvasiniai neramūs. Muzikoje jie metasi iš švelnių smuikų į būgnų siautėjimą. Dailėje iš švelnių spalvų į baisias raudonas ar mėlynas ar dar kokias spal-

vas.

– Nekalbėk bendrybėmis. Duok pavyzdžių.

– Labai lengva. Netolima praeitis. Mūsų gerbiamas Landsbergis. Geras muzikas. O politikoje kas įvyko? Jis grojo Čiurlionio sonatas labai gerai. Bet man rodosi, kad jam reikėjo išjausti Vagnerį. Gal tos muzikos įtakoje būtų patvarkęs buvusius komunistus, kurie dabar beveik atvirai Lietuvos gyvenimą griauna. Su Čiurlionio muzika krašto nevaldysi. Prisiminkime Hitlerį. Tas norėjo būti dailininku. Nepavyko. Tapo politikierium. Nuėjo į kraštutinius. Kodėl? Todėl, kad jame ruseno meninė dvasia. O ta dvasia neduoda jam ramiai gyventi. Kai matau Amerikos prezidentą grojant saksofonu, labai nusigastu. Ir jį gali pagauti meninė dvasia. Dieve, gelbėk!

– Palauk, palauk. Čiurčilis piešė ir Eisenhoweris piešė.

– Koks ten menas. O be to atsimink, kad Čiurčilis gerokai nugerdavu. Tad savo menus užgesindavo su visky. O kalbant apie visky. Pakelk stiklėlį, nes matau, kad pradeda išgaruoti alkoholis dėl kurio mes ir geriame. Taigi!

Pakėliau ir pagalvojau. Mano draugas Florijonas nei piešia paveikslus, nei groja saksofonu ar kitais instrumentais. Visai normalus žmogus.

ATLETŲ KLUBAS ŠVĘS 90 METŲ SUKAKTĮ

New Yorko Lietuvių Atletų klubas šiais metais švenčia savo 90 metų sukaktį. Tai seniausia lietuvių sporto organizacija pasaulyje. LAK Valdyba ruošiasi šią sukaktį atitinkamai paminėti lapkričio 6 ir 7 d.d.

Šeštadienį, lapkričio 6, minėjimas bus daugiau taikomas jaunimui. Bus akademinė dalis, Lietuviškai kalbės Algirdas Šilbajoris iš Ormond Beach Fl., angliškai – LAK krepšinio sekcijų vadovas Pat Torney. Programą ves Giedrė Stankūnienė. Bus šokiai ir pilni pietūs. Įėjimo auka 25 dol.

Sekmadienio, lapkričio 7 d. programa bus daugiau taikoma vyresniems. Paskaitą lietuvių kalba duos Aleksandras Vakselis, buvęs – ilgametis LAK pirmininkas ir garbės narys. Meninę dalį atliks mezosopranas Danutė Griauslytė iš Lietuvos. Programą ves Romas Kezys. Svečiai bus vaišinami pietumis. Auka – 25 dol.

Abu renginiai bus Kultūros Židinyje, 341 Highland Blvd., Brooklyn NY. Sporto darbuotojai iš arti ir toli o taip pat New Yorko apylinkių lietuviai kviečiami dalyvauti.
R.K.

INFORMUOJAME, KAD 1993 M. LAPKRIČIO 18-22 DIENOMIS JAV, FLORIDOJE, POMPANO BEACH MIESTE, POMPANO AEROCENTRE VYKS AUKŠTOJO PILOTAŽO VARŽYBŲ "BREITLIG MASTER"

(Pasaulio Taurė) paskutinis etapas. Didelė tikimybė, kad šiose varžybose nugalėtoju gali tapti, lietuvis, Lietuvos Aeroklubo narys – Jurgis Kairys. Jis šiuo metu dirba Maskvoje, "Suchoi" firmoje, lakūnų – bandytoju. Gyvena Vilniuje. Žmona – Birutė. Turi du sūnus: Manta – 11 metų, Simą – 4 metų.

Būtų malonu, kad apie Jurgį Kairį ir minėtas varžybas sužinotų kuo daugiau JAV lietuvių ir deramai jį pagerbtų.

SAULĖLEIDŽIO SONETAI

A.a. Stasio Santvaro paskutinė poezijos knyga, išleista Vilties Draugijos, įrišta į kietus viršelius ir sukrauta Dirvos redakcijoje.

Knyga parduodama po 10.00 dol. ir gaunama šiuo adresu: DIRVA 19807 CHEROKEE AVE. CLEVELAND, OH. 44119

Pigios Kelionės į Baltijos Kraštus

TAUPYK LAIKĄ . . . Su vieninteliu tiesioginiu skrydžiu nuo New Yorko Kennedy Airport iki Rigos Latvijoje. American Trans Air yra greičiausias keltas į Baltijos kraštus.

TAUPYK PINIGUS . . . Palygink ir taupyk su American Trans Air. Todėl kad Jūs nusipelnėt gerą patarnavimą, ir pigiausią kainą!

TAUPYK NEPATOGUMUS . . . Su American Trans Air patarnavimais į Baltijos kraštus nėra jokio rūpesčio ar suspėstį į sekantį lėktuvą nes čia yra tiesioginis skrydis. NĖRA persėdimų. NĖRA laiko gaišimo. NĖRA bėdų!

Riga, Latvija	Skrydžio kaina
Spalio 1 iki spalio 31	US \$405
Lapkričio 1 iki gruodžio 31	US \$340

Ar Jūs skrendat darbo reikalais, ar pasimatyti su artimaisiais. Jūs norit ten nukeliauti ko greičiau. Nenorit persėsti, ar išleisti daug pinigų. American Trans Air's Tiesioginė Kelionė iš New Yorko iki Baltijos kraštų yra patogi, pigi ir paprasta. Argi ne taip Jūs visada ir norėjot keliauti? Paskambinkit American Trans Air arba savo Kelionių Agentui šiandien!

AMERICAN TRANS AIR

Užtikrinti keliones skambinkite 1-800-382-5892
arba savo kelionių agentui.

Kelionė į vieną pusę perkant ten ir atgal. Bilietus reikia įsigyti mažiausiai 21 dieną prieš išskrendant. Lėktuvai kursuoja tik savaitės dienomis, ne savaitgaliais. \$16 išvykimo mokestis. Muitas ir imigracijos mokesčiai į kainą neįskaityti. Taip pat, bilietą perkant, reikia sumokėti \$10 opsaugai, \$3 patarnavimams, ir \$1.45 agrikultūrai.

PASIKALBĖKIME APIE LIETUVOS AMBASADAS

Antanas Dundzila

(Atkelta iš 1 psl.)

"anais" laikais Lietuvos Atstovo skyrimas Amerikai neapsieidavo be kontraversijų. Istorija kartojasi, tačiau ar iš jos kas nors pasimoko?

Paminėjus buvusį Lietuvos Atstovą V. Čarneckį, pridėsiu keletą įdomių faktų. Dabartinės Lietuvos Ambasados pastatą Washingtone palankiomis sąlygomis (išsimokėjimui) iš turtingos amerikietės našlės nupirko tas pats V. Čarneckis. Tai buvo talentingai parinkta nuosavybė: tais laikais "geroje" Washingtono apylinkėje, kelių kitų ambasadų kaimynystėje, gerai pastatytas, rūmų kokybės penkiaaukštis namas. Istikrųjų, Lietuva pirkė pusę tų našlės rūmų. Kita pusė buvo atskirta ir dabar jau seniai nugriauta. Dar ir dabar yra malonu, gerai apsidairius (kad automobilis neužvažiuotų) išeiti į 16-tos gatvės vidurį ir pažiūrėti žemyn, į pietus: pakalnėje tarp medžių aiškiai baltuoja Baltųjų Rūmų fasadas. Gi kad šiais laikais ir prieš pat Baltųjų Rūmų nosį, Lafayette aikštėje, pastoviai laikosi vargšų ir benamių kolonija, tai čia jau kiekvienam į Washingtoną atvykusiam turistui yra privaloma įdomybė.

Dar žodelis apie V. Čarneckį ir, imant vienos operos pavadinimą, "likimo galia". 1925–1939 m. V. Čarneckis buvo Lietuvos įgaliotų ministro Romoje. Kai jis grįžo į Lietuvą, Romon išvyko St. Lozoraitis su šeima, dabartinio Lietuvos Ambasadoriaus Stasio Lozoraičio tėvas. 1941 m. V. Čarneckis tapo bolševikų okupacinio teroro auka. Tad grįžkime prie likimo: kur būtų atsidūręs dabartinis ambasadorius Lozoraitis, jei ne tas lemtingas parei-gų pasikeitimas?

Lietuvos Ambasados pastatas Washingtone nėra vienintelis. Vakaruose Lietuva nuosavus pastatus dar turėjo Londone, Berlyne, Paryžiuje ir Romoje.

Londone, kaip žinome, ambasados pastatas Lietuvai ir dabar priklauso. Tiesa, tą prieškarinį namą Ministras Br. Balutis vėliau pardavė ir nupirko kitą – pigiau išlaikomą ir kiek toliau nuo kaimynystėje buvusios Sovietų Sąjungos pasiuntinybės. Berlyne Lietuvos pasiuntinybė karometu tapo griuvėsiais, dabar ten tuščias sklypas stovi. Sako, kad prieš Kalėdas tame sklype pardavinėjamos eglutės. Ta nuosavybė yra Vokietijos senato žinioje. Ne-

aišku, ar dedamos kokios nors pastangos ją atgauti Lietuvai.

Tragiška padėtis su Lietuvos nuosavybėmis Romoje ir Paryžiuje. Romoje šiuo metu pastatą iš Sovietų Sąjungos paveldėjo ukrainiečiai. Paryžiuje Lietuvos nuosavybė yra Rusijos naguose. Jeigu eis derybos apie to pastato grąžinimą teisėtai jo savininkei, tai, reikia manyti, kad rusai reikalaus jiems pastatyti kitą panašų pastatą, nes, užgrobtose patalpose išikūrusios jų įstaigos juk turės kur nors pasidėti... Čia ne taip sau ciniška pastaba: toks argumentas apie okupacinei kariuomenei butų statybą buvo kartojamas dėl kariuomenės išvedimo iš Lietuvos besitęsiant. Labai teisingai J. Žygas DIRVOJE rašė, kad Rusija pasigrobė turtą, bet kratosi atsakomybės. Tai "vot" koks Lietuvos kaimynas, tiesa, šiandien jau tik okupuotų Rytprūsių dėka.

Kai rugpiūčio 24 lankiausi Ambasadoje, kaip ir visada, buvo malonu ir įdomu pasikalbėti su Ambasadorium St. Lozoraičiu. Štai, šis tas iš to pokalbio:

Reikšminga, kad JAV ambasadorius Johnsonas kartu su Prezidentu Brazausku atvyko į Ameriką ir dalyvaus Amerikos lietuvių renginiuose. Be abejo, kad JAV ambasadorius Washingtone turi ir savo reikalų. Tačiau, kad šios kelionės buvo suderintos, tai jau draugiškas Ambasadoriaus žestas Lietuvai.

Ambasados žiniomis, Lietuvos derlius jau beveik nuimtas. Atrodo, kad jis bus didesnis, negu pernai metais. Ypač privatūs ūkiai matys norimus rezultatus. Kelia rūpestį užauginto derliaus kokybė: štai, kelios užsienio šalys atsisakė pirkti mūsų žė-

mės ūkio produktus. Japonai atmetė Lietuvos daržoves – sako, kad per daug radioaktyvumo... Jeigu taip yra su daržovėmis, tai kokį maistą valgys Lietuvos žmonės, Lietuvos vaikai?

Popiežius Lietuvoje paliko didžiulį įspūdį. Reikšmingą mums, o ypač Lietuvoje gyvenantiems lenkams, kad Popiežius Lietuvos lenkus pavadino "lenkų kilmės lietuviais". Čia jau lenkams buvo pamojuota vyskupiška šv. Petro lazda.

Manoma, kad Amerikos valdžios įstaigos turi vertėjus, kurie skaito išeivijos lietuvių spaudą, nes apie išeivijos laikyseną yra informuotos. Tad kokie nors reikšmingesni arba kontraversiniai straipsniai nebūna nepastebėti.

Rugpjūčio pabaigoje į Ambasadą iš Vilniaus atvyko du nauji tarnautojai. Lietuvoje buvęs protokolo šefas Jonas Paslauskas darbuosis Ambasados patarėju titulu. Ambasados sekretoriaus pareigas turės istorikas Vytautas Žalys. Su šiais paskyrimais išeivijai gerai žinomas Viktoras Nakas, šalia dabar turimų pareigų, bus ambasadoriaus kanceliarijos šefu.

Ponas Lozoraitis didelį dėmesį skiria ryšių tinklui ir susisiekimui Lietuvoje. Telefonų tinklas šiuo metu Lietuvoje jau yra tvarkoje. Geležinkelių reikalas taip pat skatinančiai atrodo. Lietuva turi apie 13,000 vagonų. Reikšminga, kad rusų kariuomenės išvežimas buvo atliktas Lietuvos geležinkelių jėgomis. Vokiečiai šioje srityje padės ir jau reikšmingai padėjo: Lietuvai padovanojo net 30 lokomotyvų (labai norėjau sakyti "garvėžių", bet tos mašinos ne garų varomos...). Šitaip reikalams klostantis, Lietuva gali tapti išeities tašku į buvusias sovietijos šiaurės vakarų sritis. Lietuva gali tapti transitine valstybe.

Palietėme ir daugiau temų. Kalbėjome apie Lietuvos Prezidento atsilankymą Amerikoje. Tačiau, kai šiuos

žodžius skaitysite, tas įvykis jau bus praeityje, jau bus spausdinami reportažai.

Pabaigai žodelis apie Pono Lozoraičių sveikatą. 1993 m. pradžioje Lietuvoje lūžusi

Ponios Lozoraitienės ranka gerėja, šiuo metu gydoma mankštos būdu. Pono Lozoraičio nelaimė, kai policijos šuo sukandžiojo Ambasadoriaus koją, irgi eina gryn.

(1993-X-2)

PATRIA

2638 W. 71 St., Chicago, IL 60629,

tel. (312) -778-2100

Didelis pasirinkimas dovaninių bei buitinių prekių, pageidaujama ir Lietuvoje. Dėl specialiai sumažintų kainų klausykitės Šluto radijo valandos sekmadieniais nuo 7 iki 8 val. ryto, 1450 AM banga.

Patarnavimas Jūsų elegantiškam stiliui...

Normandy Party Center

Leiskite mūsų kulinarijos specialistams sukurti puikų vestuvinį balių ar kitokios paskirties vaišes

585-5850

Skambinkite nemokamai paragauti mūsų maistą!

30310 Palisades Pkwy.

Wickliffe, OH 44092

Pilnas patarnavimas mūsų salėje arba pristatoma į kitas vietas

KALĖDINIAI SIUNTINIAI, IR TRANSPAK

Visi siuntiniai siunčiami BE MUITO

Švenčių sezono metu AIR CARGO išeina du kartus per savaitę.

TRANSPAK gali pervesti dolerius per 48 valandas.

ŠVENTINIS ŽIEMOS SIUNTINYS:

\$39 — aspirino 250 tbl., multivitaminų 250 tbl., tirpi kava, malta kava, tirpi arbata su citrina, kakava, apelsinų koncentratas, vafiliai, aliejus, mėsos konservai. — **tik \$39**. Viskas užsienietiška

TRANSPAK praneša: NAUJI MAISTO SIUNTINIAI:

55 svarai įvairių aukščiausios kokybės maisto produktų, \$ 98.

45 svarai įvairaus maisto be mėsos \$75.

Prie visų maisto siuntinių galite užsakyti didelį kiekį aspirino ir vitaminų.

Rašydami būtinai praneškite savo telefono numerį — atsakymą į savo klausimus gausite tuoj pat.

Siųskite per seniausią persiuntimo į Lietuvą įstaigą

TRANSPAK

RŪTA DEGUTIENĖ

216 **943-4662**

28262 Chardon Rd. Willoughby Hills, OH 44092

TRANSPAK Chicago tel. 312 436-7772

2638 W. 69th Street CHICAGO, IL 60629

T A U P A LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

TAUPOS Pilnas Patarnavimas Nariams

- **Taupymo sąskaitos**
- **Čekių sąskaitos**
- **Certifikatai**
- **IRA sąskaitos**
- **ATM kortelė**
- **Įvairios paskolos**

- **Sąskaitų apmokėjimas**
- **Kelionių čekiai**
- **"Money Orders"**
- **"Direct Deposits"**
- **"Savings Bonds"**
- **"Notary Public"**

Kekviena sąskaita apdrausta federalinės valdžios (NCUA) iki \$100,000
767 East 185th Street, Cleveland, Ohio (216) 481-6677

CLEVELANDE ir apylinkėse

LIETUVOS VYČIŲ

Vidurio rajono padalinys Clevelandan iš toliau sutraukė virš 80 narių. Dievo Motinos parapijos bažnyčioje buvo jų pamaldos virš 600 salę užpildė jų rengtas Angelų choro koncertas. Bendrai, visur pasirodė kaip drausmingas ir damus organizacinis vienetas, per 80 metų atlikęs daug gerų darbų senajai tėvynei – Lietuvai.

BALFO VAJUS

Nuo spalio 1 d. BALFO Clevelando skyrius pradėjo metinį aukų vaju. Ankščiau buvo galvojama, kad gal greit ateis laikas, kad tokių vaju nebereikės. O atsitikę priešingai – dabar dar daugiau reikia. BALF-as tie-

sioginiai remia politinius kalinius ir tremtinių, vienus jau besikuriančius Lietuvoje, o kitus dar tebesančius Sibire. Remia senelius ir našlaičius, remia Suvalkų trikampio lietuvių.

Visos aukos nurašomos nuo mokesčių, naudojantis išduotu leidimu – ID nr. – 11-1630910

VETERANŲ LOTERIJA

Clevelando Šv. Jurgio parapijos Katalikų karo veteranų 613-tas postas lapkričio mėnesį rengia loteriją. Laimėjimai teks tiems, kurių bilietai numeriai atitiks Ohio loterijos dienos laimingajam numeriui. Bilietai kainuoja \$3.00. Jie gaunami klebonijoje arba pas posto narius.

Ger. J.

SUTEIKITE DŽIAUGSMO GIMINĖMS LIETUVOJE

☒ AIR CARGO

☒ SIUNTINIAI LAIVU

☒ DOLERIŲ PERSIUNTIMAS

SIUNTINIAI PRISTATOMI BE MUITŲ

atlanta IE, Inc.

2719 West 71st Street, Chicago, IL, 60629
tel. (312) 434-2121 ; 1-800-775-SEND

MŪSŲ ATSTOVAS CLEVELANDE:
639 East 185th Str., Cleveland, OH, 44119

Telefonas: (216) 481-0011

DARBO LAIKAS:

Antr. - Penkt. 9-5 ; Šeštad. 9-2

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.,
William J. Jakubs Jr.,
Keneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119
Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsina, teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Federal Savings Bank

PRAŠAU APLANKYTI MŪSŲ BANKĄ

HOME FEDERAL didžiuojasi būdama dalis jūsų apylinkės

Nuo 1911, HOME FEDERAL padėjo tokioms šeimoms kaip jūsų gauti geromis sąlygomis paskolas ir patarnavimus finansinėse operacijose.

HOME FEDERAL siūlo šiuos patarnavimus:

- Aukštas palūkanas už santaupas
- Čekių santaupas
- Namų paskolas
- Paskolos namų remontams
- ir kitas paskolas labai palankiomis sąlygomis.

HOME Federal Savings Bank

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Darbo valandos:

Pirmadienio – ketvirtadienio	9:00 – 4:00
Penktadienį	9:00 – 6:00
Šeštadienį	9:00 – 2:00

Telefonas 529-3059

Rose Marie Balogh, Branch Manager

FDIC INSURED

EQUAL HOUSING LENDER

PARENGIMAI

1993 M.

• LAPKRIČIO 7 d. pianistų Sonatos ir Roko Zubovų koncertas. Rengia D.M. Parapija ir Tėvynės Garsai.

• LAPKRIČIO 14 d. Šv. Jurgio parapijos rudens Festivalis 11:30 – 3:30 v.v.

• LAPKRIČIO 20 d. LKVS-gos "RAMOVĖ" Clevelando skyrius rengia Lietuvos Kariuomenės Šventės minėjimą Lietuvių Namuose – Clevelande.

• GRUODŽIO 24 d. Bendros Kūčios. Šv. Jurgio parapijos salėje 9:30 v.v.

Travelworld, Inc.

One Commerce Park Square • Suite 101
23200 Chagrin Boulevard • Beachwood, OH 44122
Phone (216) 595-9999 Fax (216) 595-9005

KELIONĖMS Į LIETUVĄ IR
KITAS PASAULIO ŠALIS

SKAMBINKITE
RITAI STAŠKUTEI

595 - 9999

DĖMESIO!

Dar turime pilnus komplektus: Lietuvių Enciklopedijos – 37 t., Enciclopedia Lituanica – 6 t., Vinco Krėvės raštai – 6 t. Taip pat siunčiame į Lietuvą per agentūras, kainą 60-80 ct. už svarą. Teirautis: J. Kapočius, P.O. Box 752, Cotuit, MA 02635, tel. 1-508-428-6991.

PIGIAUSIOS KAINOS KALĖDINIAMS SIUNTINIAMS LITHUANICA COMMERCE & CARGO INC.

Siunčia siuntinius į Lietuvą be maito mokesčio adresatams į namus.

Siuntiniai bus priimami

Lietuvių Namuose – 877 E. 185 St.

Sekmadeniais spalio 24 d. nuo 2 v.p.p. iki 5 v.p.p.

Pirmadienį spalio 25 d. nuo 9v. iki 1v.p.p.

kainos laivu – iki 100sv. – 67¢-1 sv. minimum \$20
virš 100 sv. – 57¢-1 sv.

Organizacijoms virš 1000 sv. – tik 47¢- sv.

Siuntinių kainos oro linija – iki 40 sv. – \$2.65 -1sv. min. \$30
virš 40 sv. – \$2.45 -1sv.

Talpinuvas – konteineris išsiunčiamas spalio 26 d. Garantuojame dovanų pristatymą iki Kalėdų švenčių. Maisto siuntinys 42 sv. tik \$69. Pinigai persiunčiami doleriais.

LITHUANICA C & C INC. 6607 S. PULASKI RD. CHICAGO ILL 60629
Tel. 1-312-585-8700, Fax 1-312-585-8922
Prezidentas Gediminas Zaremba (10-14)

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street • Cleveland, OH 44119
481 - 6677

DARBO VALANDOS

antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį * 9:00 vr – 4:00 pp *

penktadienį * 9:00 vr – 6:00 pp * šeštadienį * 9:00 vr – 12:00 pp *

sekmadienį parapijoje * 11:00 vr – 12:00, pp *

* Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000 *

MATAS REALTORS

NORMLS

Broker RITA MATAS – G.R.I. – state certified
real estate appraiser

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH. 44119
216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS – teisinis patarėjas

DIRVA

Lietuvoje pagerbtas

VYTAUTAS BIČIŪNAS

1893 – 1942

Vytauto Bičiūno šimtųjų gimimo metinių proga Kaune prie namo Vytauto prospekte nr. 69 (dabar 93) š.m. rugsėjo 13-tą atidengta memorialinė lenta su iškaltu velionio bereljefu ir tokiu tekstu: "Šiame name 1938-41 m. gyveno Steigiamojo seimo narys, rašytojas, teatralas, dailininkas Vytautas Bičiūnas, bolševikų sušaudytas 1942 m. Sverdlovskė." Tą pačią dieną Vytauto Didžiojo bažnyčioje buvo atnašaujamos Šv. Mišios velionio intencija, o Kauno

Maironio vardo literatūros muziejuje vyko išlikusių V. Bičiūno darbų paroda ir paminėjimas.

Taip tapo įamžintas vardas lietuvių patrioto, kuris kadaise rašė... "Kokia garbė būti lietuviu. Mano tauta yra viena savaimingiausių tarp daugybės pasaulio tautų, mano kalba yra seniausia iš gyvųjų žmonijos kalbų."

Pačiame savo amžiaus pagėjume jis tapo bolševikų sunaikintas, net kapo žymių nepalikus. Mirties aplinkybės

ilgai buvo miglotos ir slepiamos. Net ir į Bostono Lietuvių enciklopedijos papildymų 36-ąjį tomą yra patekusi klaidinga data – 1945.XI.18. Tik neperseniai paaiškėjo iš Lietuvos respublikos VRM archyve turimų duomenų, kad V. Bičiūnas buvo teistas 1942 spalio 17 d. ypatingojo pasitarimo ir buvo paskirta aukščiausia bausmė už antitarybinę agitaciją ir samokslo ruošimą. Reabilitavimo pažymėjime mirties data 1942.X.30.

Buvęs Sverdlovsko lagerio kalinys Kl. Poderis, likęs gyvas ir grįžęs pasakojė, kad samokslo ruošimu apkaltino 35 kalinius, tarp kurių šalia V. Bičiūno ir buvusį Lietuvos atstovą Italijoje V. Čarneckį, ministrą A. Endziulaitį ir kt. Vyrai tada nesvėrė nė po 50 kg, o lagerio teritorijoje nebuvo likę ne tik žolės, bet ir jos šaknų. Visų kartu nešaudė, naktimis išsivesdavo po kelis ir jie nebegriždavo; Sverdlovsko kalėjime V. Bičiūnas mirusiems tautiečiams išdegindavęs lentutėje jų vardą, pavardę, gimimo vietą, datą, eitas pareigas Lietuvoje ir padėdavo po galva. Jam pačiam nuo kulkos žuvus, nebuvo kam net lentutę išdegti.

V. Bičiūnas parašė daugiau kaip dešimt knygų. Be savo kūrybinio darbo buvo radijo-pašto vedėjas, jam žmonės siųsdavo užklaimus iš visos Lietuvos įvairiais klausimais. Rašė straipsnius apie Lietuvos meną, teatro recenzijas, parodų apžvalgas. Vienas iš steigėjų ir režisierių Vilkolakio – lietuviško humoro ir satyros teatro. Tekstus rašydavo Balys Sruoga ir V. Bičiūnas, keldami viešojo gyvenimo negeroves.

V. Bičiūnas dėstė piešimą gimnazijose, teko ir man jo mokine būti Kauno IV-oje valstybinėje gimnazijoje. Atsimenu, kaip jis mokėdavo sudominti savo pasakojimais mokinius ir jo klasėje visada būdavo tylu, jokio triukšmo.

V.B. buvo įsteigęs oro skautus ir įtraukęs į juos savo vaikus Vaidevutį, Rimantą ir Jūratę. A. Sutkus savo knygoje "Vilkolakyje" rašė, kad V. Bičiūnas savo sugebėjimus bandė daugelyje sričių. Jis vienodai gerai nusimanydavo ir apie dailę ir apie literatūrą ir apie vaidybą ir beje ne mažiau už daugelį kitų vien tose srityse besireiškiančių.

Iš V. Bičiūno šeimos tėra likusi duktė Jūratė Bičiūnaitė Masiulienė, buvusi Sibiro tremtinė, knygos "Jaunystė prie Laptevų jūros" autorė. Jos rūpesčiu ir draugijos "Žiemgala" narių pagalba įvyko Vytauto Bičiūno 100-tojo gimtadienio paminėjimas. Už įamžinimą V. Bičiūno vardo memorialinėje lentoje Jūratė yra dėkinga savo dukters Danutės vyrui skulptoriui Giedriui Plechavičiui, o

JAU 10 METŲ BE KOMP. ALFONSO MIKULSKIO

Šiais metais 1993 spalio 14. sukanka 10 metų, kai netekau savo mylimo, brangaus gyvenimo draugo komp. Alf. Mikulskio.

Begalinis ilgesys manęs niekad nepalieka to su kuriuo visą gyvenimą per pasaulį drauge keliau su daina ir kanklių muzika.

Nutilo kanklės ir daina. Tačiau jo šiam pasauliui kūrybinis palikimas man nuolat suteikia dvasinės stiprybės ir širdžiai paguodos.

Ypač kai girdžiu bažnyčiose giedant besimeldžiančius žmones ar choras Alf. Mikulskio sukurtas giesmes.

Ir šįmet besilankant Lietuvoje teko sužinoti, kad Kaune liaudies ansamblis "Nemunas" vadovaujant muzikui Lionginui Gadliauskui atliko bažnyčiose Alf. Mikulskio sukurtas lietuvių tautines mišias "Už kenčiančią Lietuvą". O J. Gruodžio aukštesniosios muzikos mokyklos liaudies muzikos instrumentų orkestras įgrojo video kasetę Alf. Mikulskio rapsodiją, "Ant Nemuno Kranto", kurią man padovanojo.

Taip pat Klaipėdoje "Taikos karalienės" bažnyčioje išgirdau skambių balsų chorą giedant "Viešpatie pasigailėk", kuriam dirigavo muz. Gediminas Purlys.

Man ta staigmena buvo labai maloni, bet ir jaudinanti iki griaudžių ir džiaugsmo ašarų.

Labai džiugu, kad ir Lietuvoje Alf. Mikulskio skamba dainos ir giesmės.

Brangūs, mieli čiurlioniečiai draugai bei pažįstami, prašym prisiminti a.a. Alf. Mikulskio mirimo dieną savo maldoje.

Šv. Mišios už velionio sielą bus aukojamos š.m. spalio 17. – sekmadienį 10 val. ryto Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos šventovėje.

Maloniai visus kviečiu dalyvauti.

Žmona

už finasavimą savo tetai Janinai Brazinskienei – Hasselberg, gyvenančiai New Yorke.

Tai buvo Janinos pomirtinė dovana savo broliui Vytautui Bičiūnui, prieš 50 metų

žuvusiam tragiškai toli nuo numylėtos tėvynės, Uralo kalnyno pakrastyje.

Salomėja Šmaižienė

VIENERIŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

Šių metų spalio mėn 13 d. sueina vieneri metai kai mūsų mylimas ir neužmirštamas ANTANAS DIRŽYS išėjo amžinam poilsiui pas Aukščiausiąjį.

Šv. Mišios bus atnašaujamos už a.t.a. ANTANĄ spalio mėn. 13 d. Liet. pranciškonų vienuolyne – Brooklyne, Liet. pranciškonų vienuolyne – Kennebunkporte, Nekalto Prasidėjimo Seselių vienuolyne – Putname ir Tėvas Leonardas Andriekus – Aušros Vartų koplyčioje Vilniuje.

Antano artimieji, draugai ir kolegos prašomi prisiminti Jį savo maldose.

*Su meile ir liūdesiu
Žmona Genovaitė*

Reikšmingai prisidėjusiam prie Prezidento A. Smetonos monografijos išleidimo ir išplatavimo ir buvusiam ilgamečiui Viltis draugijos pirmininkui

KAZIMIERUI POCIUI

mirus, reiškiamo gilią užuojautą jo žmonai ELENAI, sūnui KĘSTUČIUI, jo šeimai ir visiems jų artimiesiems.

Stella ir Vytautas Abraičiai

Palm Coast, Florida.

A. A.

ALFONSUI KARKLIUI

tragiškai žuvus Lietuvoje, jo broliui BENEDIKTUI ir AKVALINAI KARKLIAMS bei jų giminėms ir artimiesiems, reiškiamo nuoširdžią užuojautą

*Nijolė ir Algis Rukšėnai
Bronė Mainelienė
Elena ir Antanas Rukšėnai*

Tauriam l'ėtuviui, mūsų bičiuliui

A. A.

ANTANUI RŪKUI

mirus, su jo žmona, dukromis: ARISTIDA PARAKININKIENE, žentu RIMANTU ir DAIVA BAKŠIENE, žentu ČESLOVU; vaikais – RIMU, KĘSTUČIU, DAIVA, ANDREA ir INGRIDA, kitais giminaičiais bei artimaisiais, netekties skausmu dalinamės

*Valerija Šimkienė, Placida Balšaitytė
Vaclovas, Vanda Mažeikai
Mečys, Eleonora Valiukėnai*

A. A.

ALFONSUI KARKLIUI

Lietuvoje staiga mirus, jo broliui BENEDIKTUI Clevelande, seseriai ELENAI Lietuvoje, jų šeimoms ir artimiesiems reiškia gilią užuojautą

*Ona ir Kazimieras Raliai
Elzė ir Vytautas Račkauskai*